

**AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA
IM. STANISŁAWA STASZICA W KRAKOWIE**

Dane wejściowe w kartografii Rodzaje i sposób przygotowania

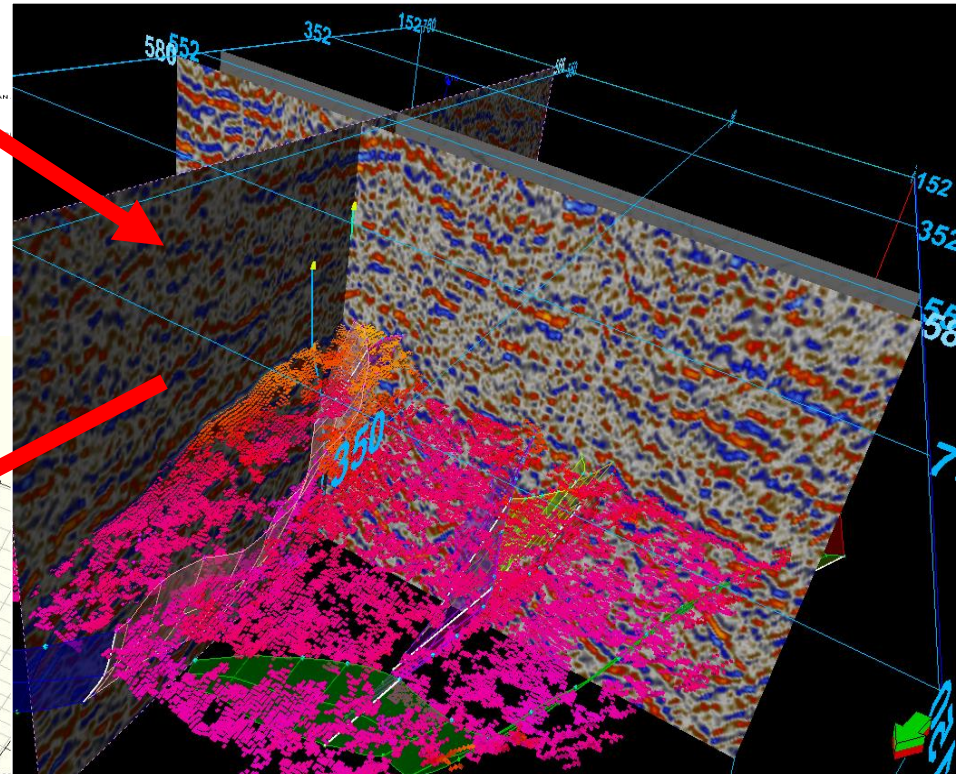
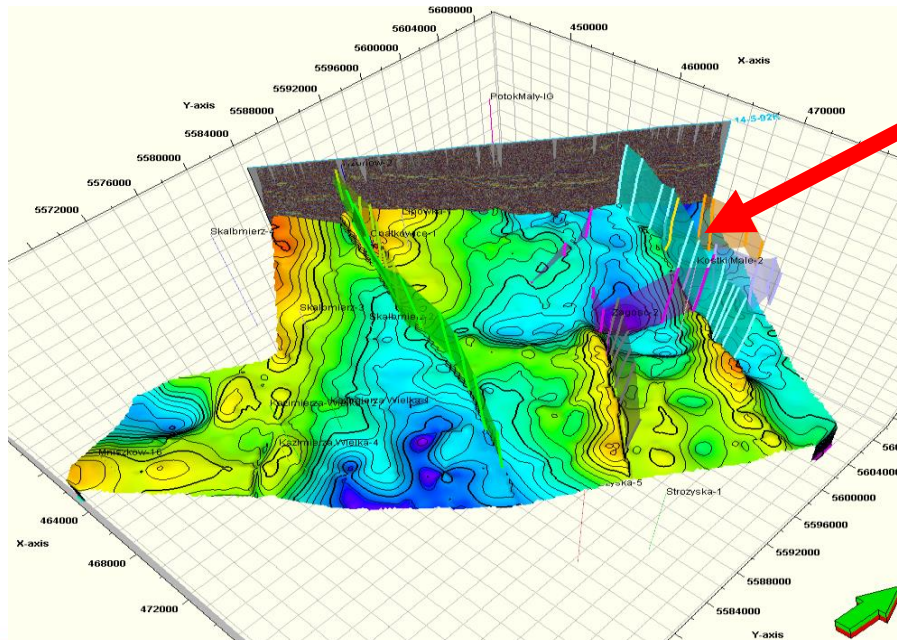
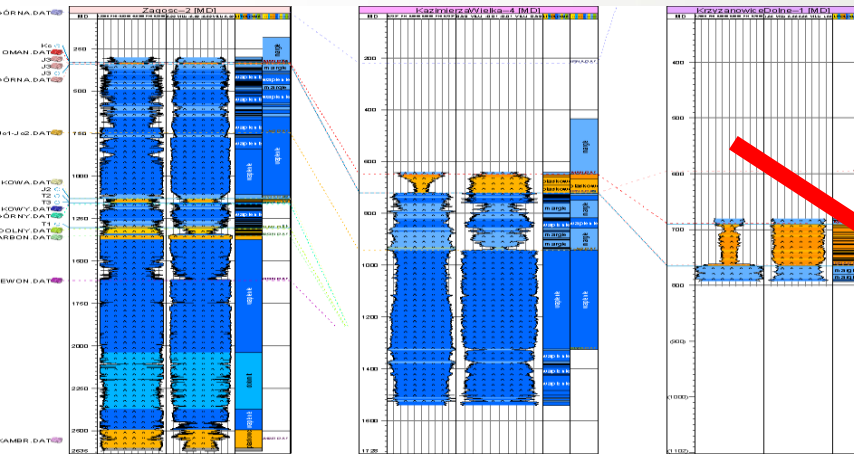
Bartosz Papiernik

**Wydział Geologii, Geofizyki i Ochrony Środowiska
Katedra Surowców Energetycznych**

Kraków, 21 wrzesień 2013 r.

Kartowanie wgłębne, a ostatecznie modelowanie 3D obejmuje interpretację 1D,2D,3D

W wyniku interpretacji uzyskiwane są różne rodzaje danych

Dane wejściowe do przekrojów i map wglębnych obejmują:

- dane otworowe (wydzielenia chronostratygraficzne, litostratygraficzne i biostratygraficzne)
- wyniki interpretacji geofizyki wiertniczej (np. korelacje pików na krzywych PG czy PS, pozwalające np. wydzielić horyzonty zbiornikowe i uszczelniające)
- interpretacje sejsmiki refleksyjnej w domenie głębokościowej, bądź czasowej, rzadziej interpretacje sondowań magnetotellurycznych
- w stosunkowo rzadszych przypadkach (np. w niecce miechowskiej, Karpatach, Sudetach) dane z odsłoneń terenowych (miąższości warstw, kąty nachylenia warstw)
- mapy topograficzne i mapy wglębne (głównie strukturalne i miąższościowe)

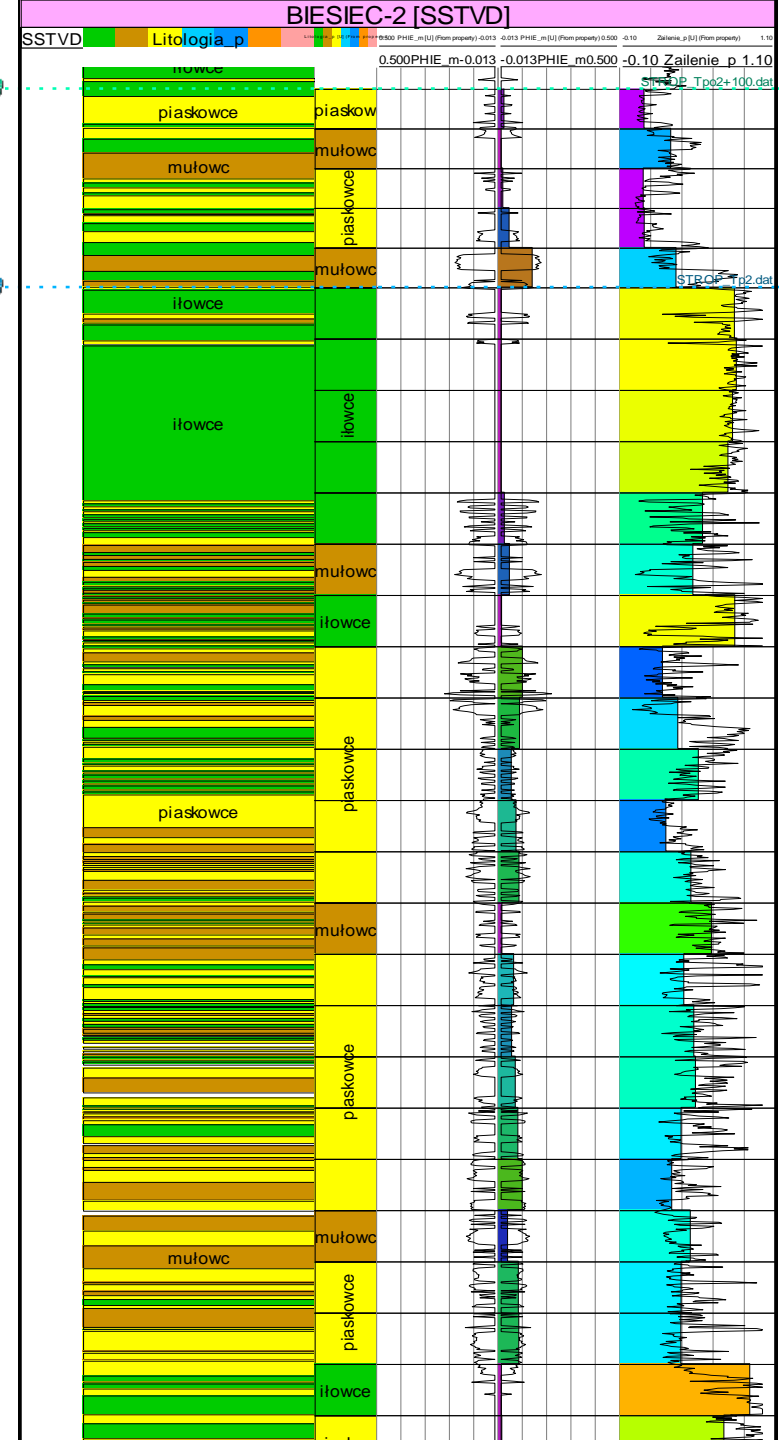
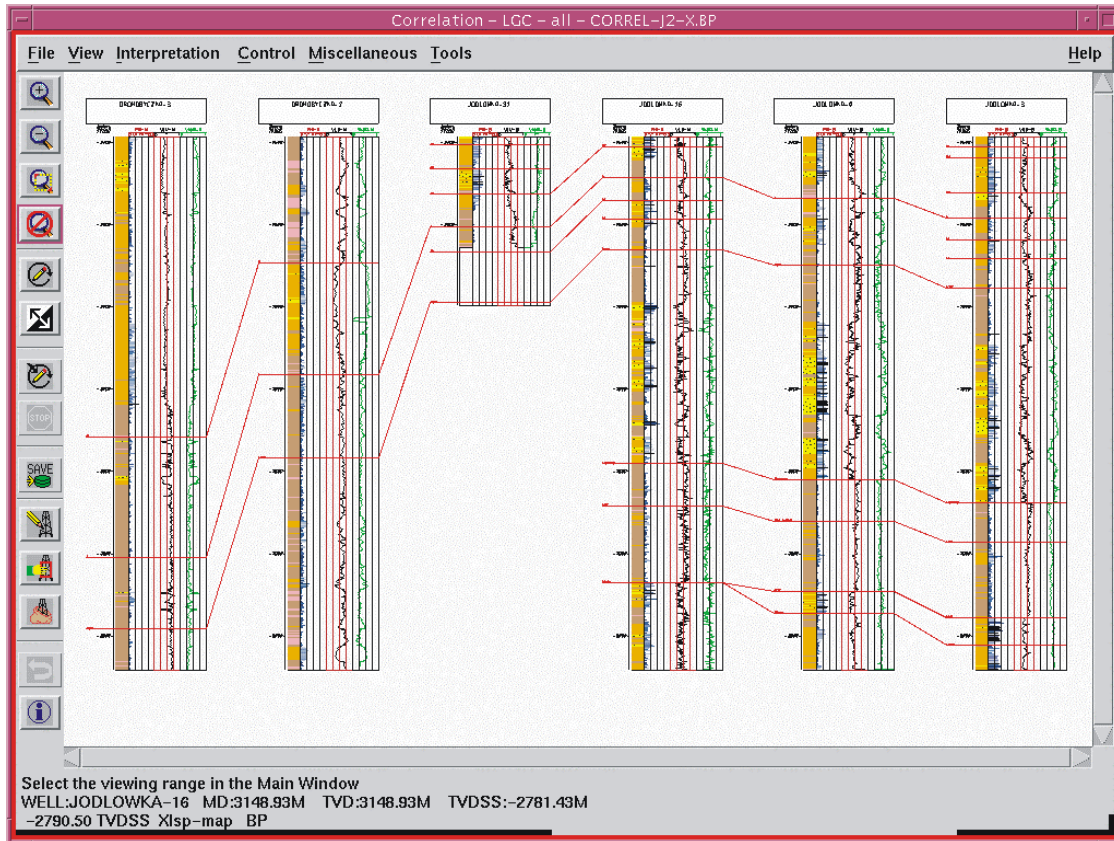
Do opracowania płytkich przekrojów wglębnych można używać danych pozyskiwanych

Wyniki interpretacji geofizyki
wiertniczej (np. korelacje pików na
krzywych PG czy PS, pozwalające np.
wydzielić horyzonty zbiornikowe i
uszczelniające)

o2+100.dat
OP_Tp2.dat

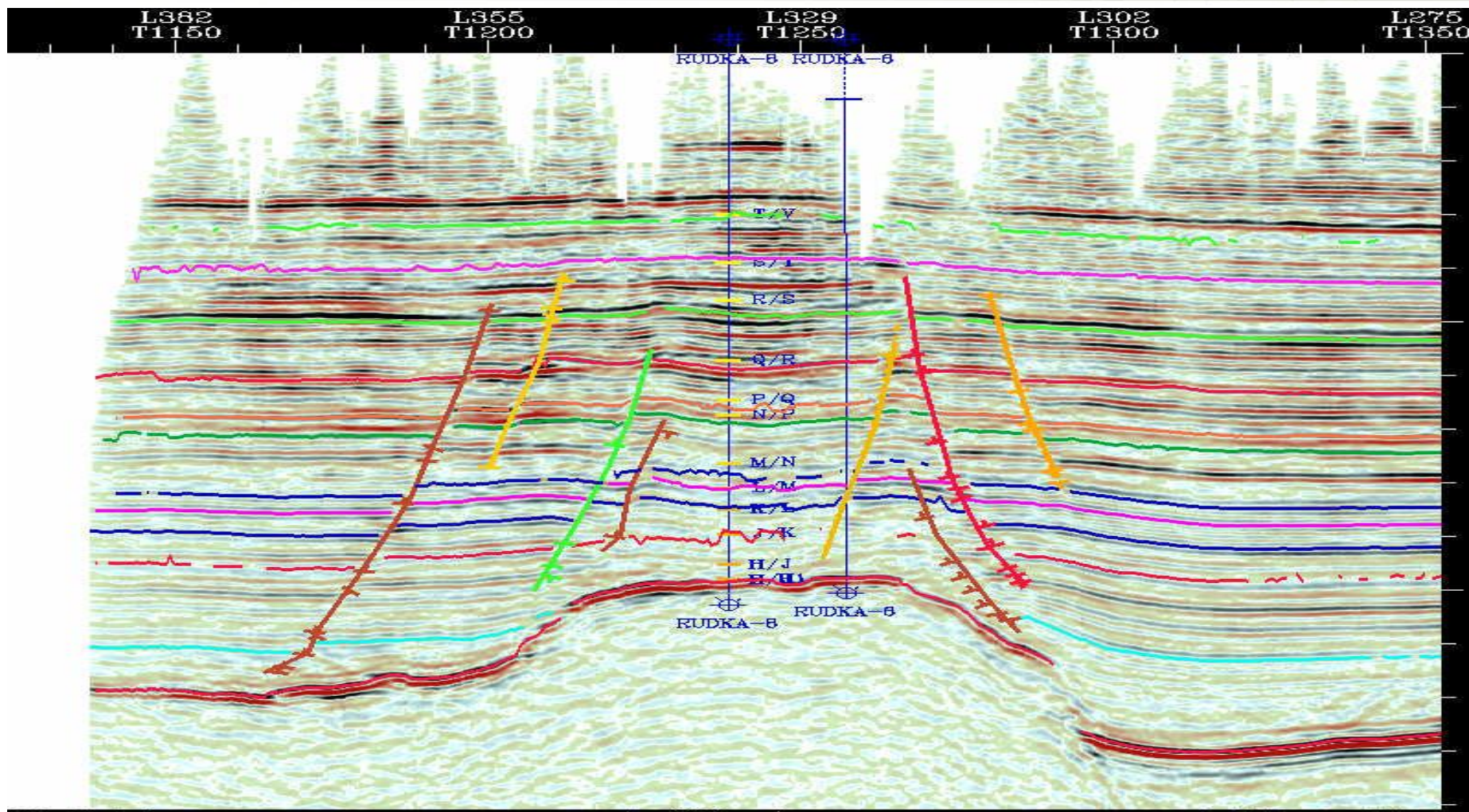

Przykład komputerowego przekroju stratygraficznego.
(Stratworks: Correlation).

Korelacja między otworami w rejonie Drohobyczka - Jodłówka

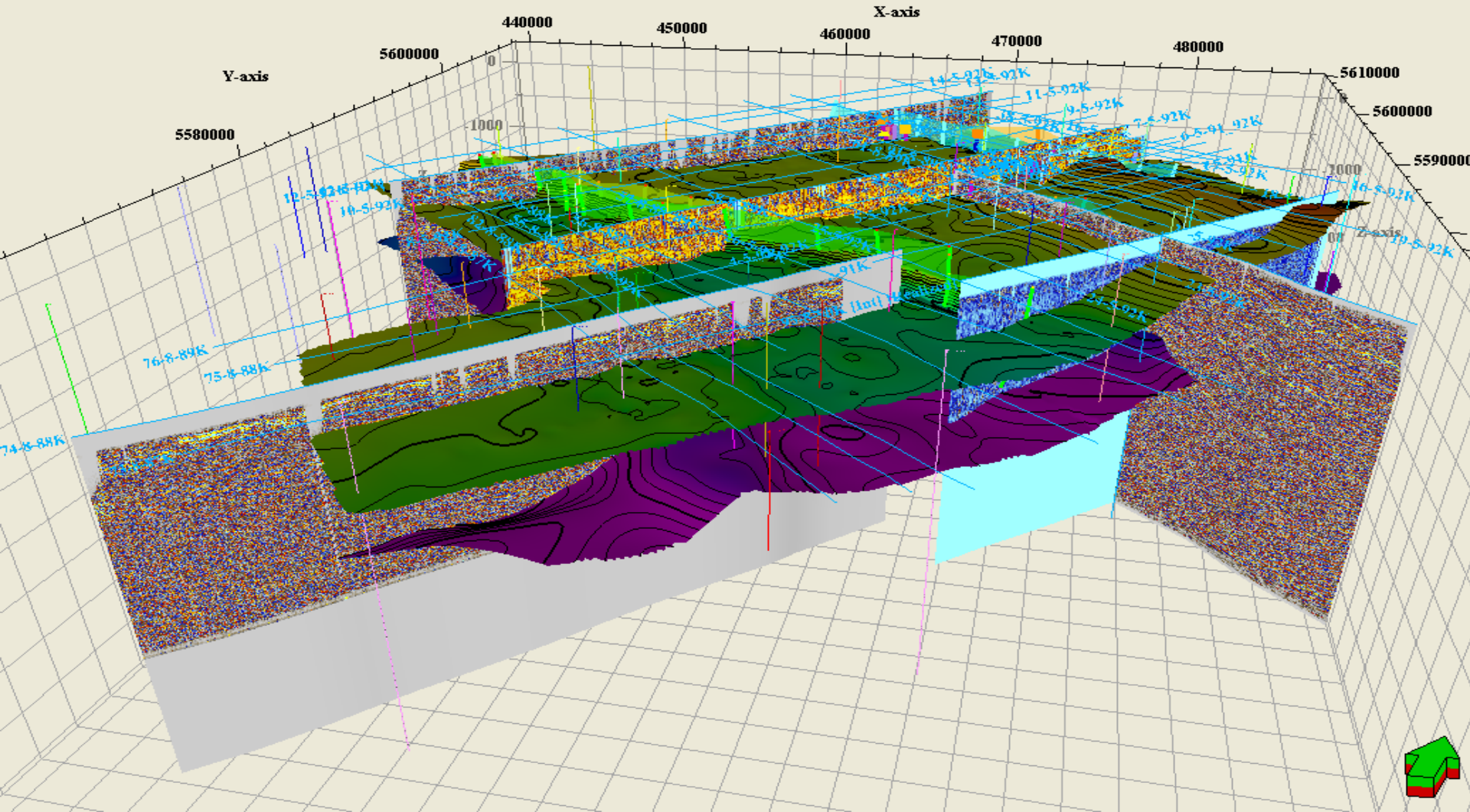
Interpretacje sejsmiki refleksyjnej w domenie głębokościowej, bądź czasowej, rzadziej interpretacje sondowań magnetotellurycznych

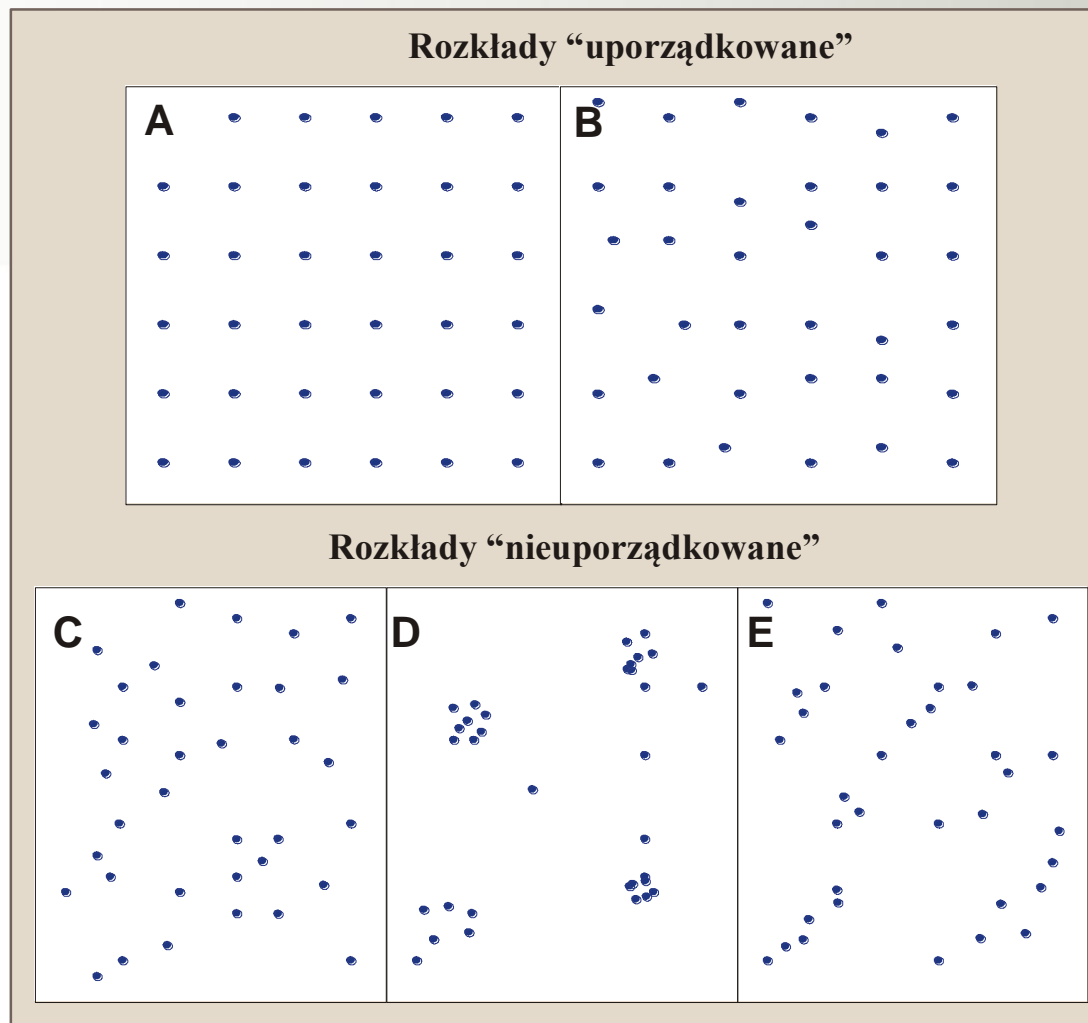

Interpretacje sejsmiki refleksyjnej w domenie głębokościowej, bądź czasowej, rzadziej interpretacje sondowań magnetotellurycznych

AGH

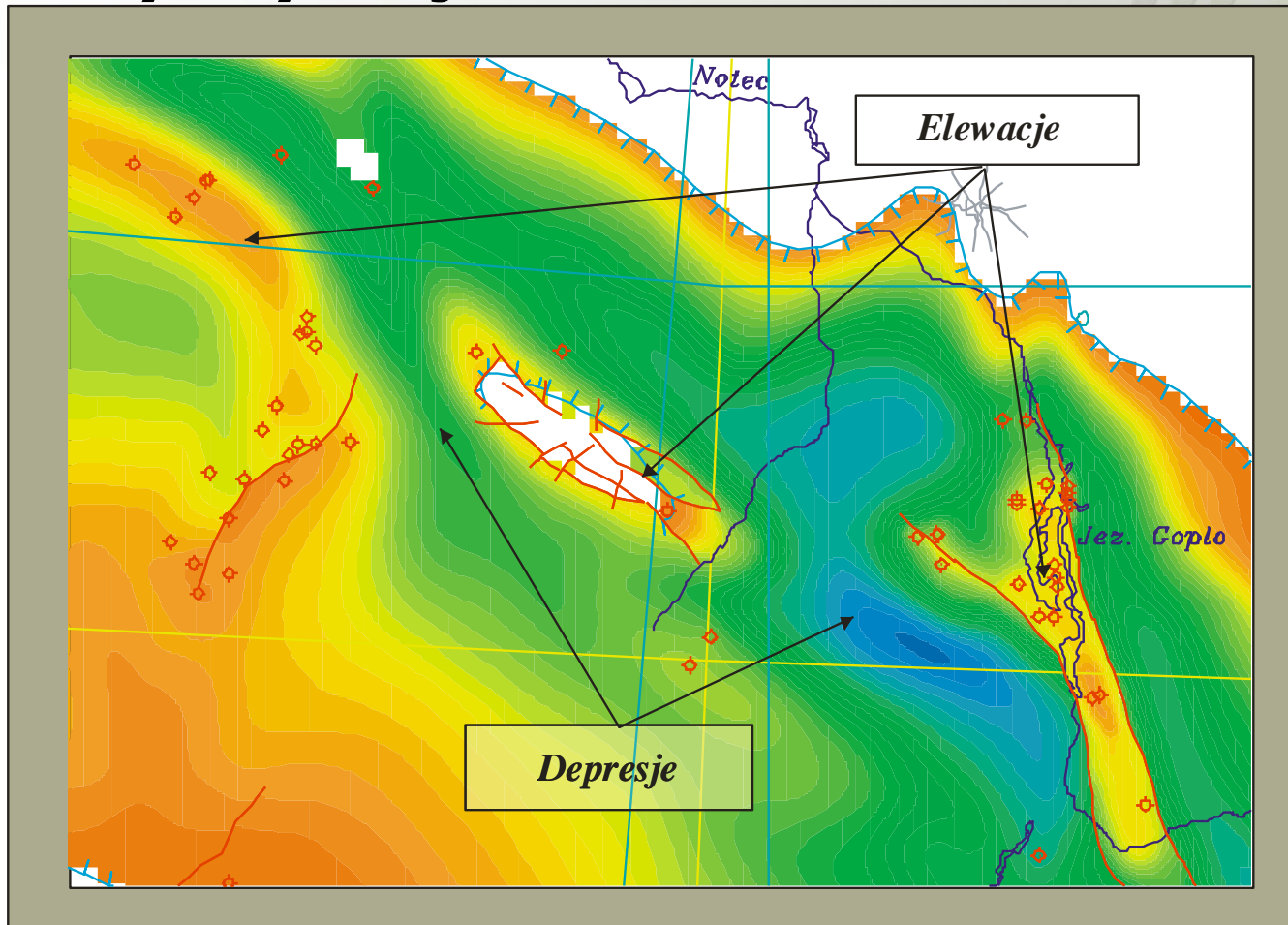
DANE WEJŚCIOWE podział ze względu na
dystrybucję przestrzenną

Rys.II.1 Zasadnicze typy statystycznych przestrzennych rozkładów punktowych danych wejściowych. Rozkłady “uporządkowane”: A- regularny; B- jednorodny; Rozkłady nieuporządkowane”: C- losowy; D- skupiony; E- anizotropowy. (Na podstawie Swan, Sandilands 1996, zmodyfikowane).

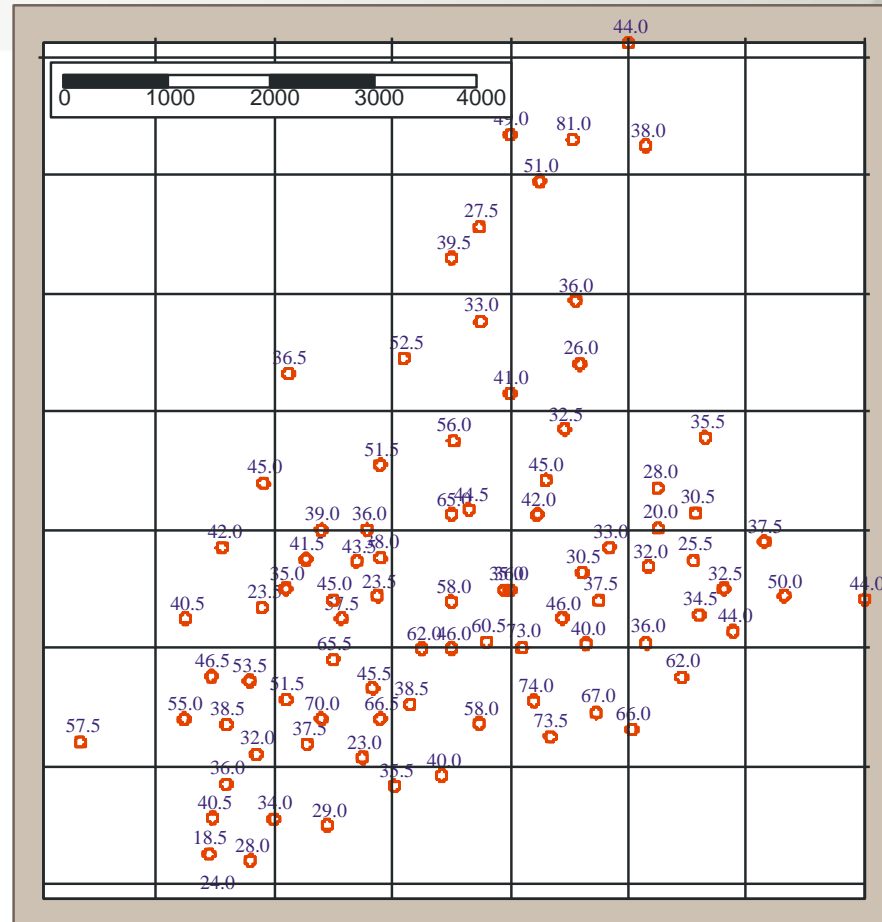

Dystrybucja nielosowa

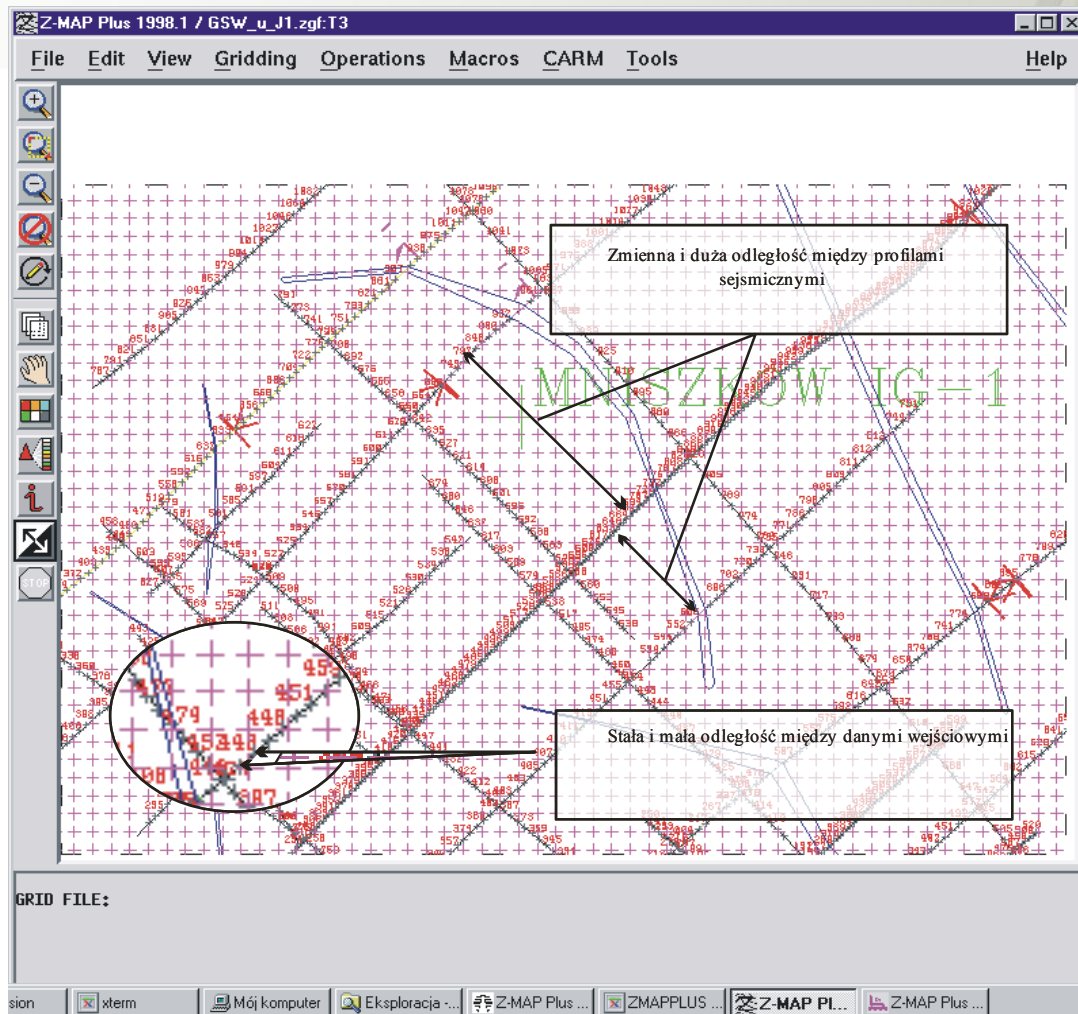
Rys..II.2 Przykład nielosowego rozmieszczenia głębokich wierceń (Wycinek mapy strukturalnej spągu kredy górnej; Papiernik 1998)

Dystrybucja losowa

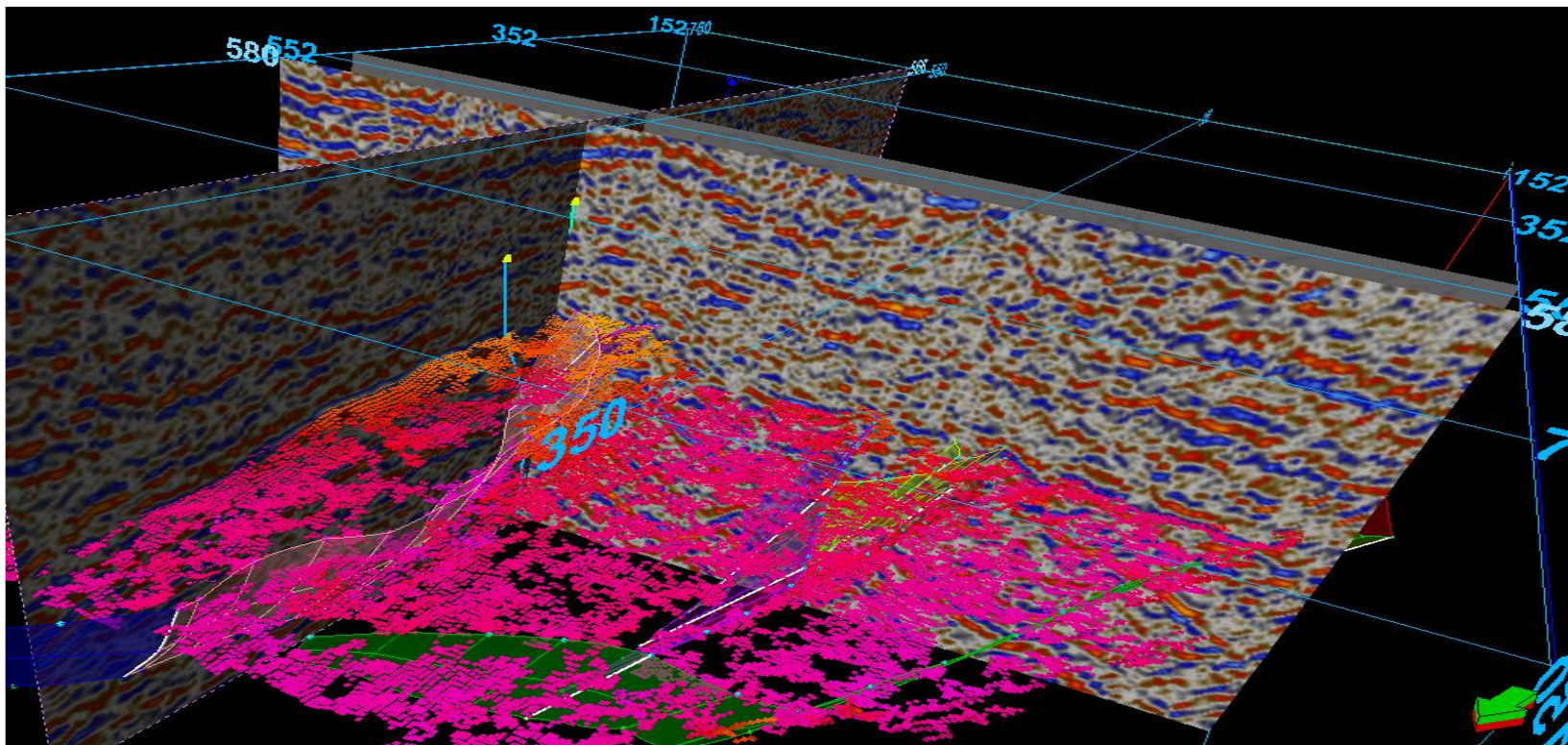
Rys.II.3 Przykład rozkładu wierceń zbliżonego do losowego. Wiercenia eksploatacyjne położone w strefie złożowej Bogdaj-Uciechów.

Dane rozlokowane wzdłuż trawersów

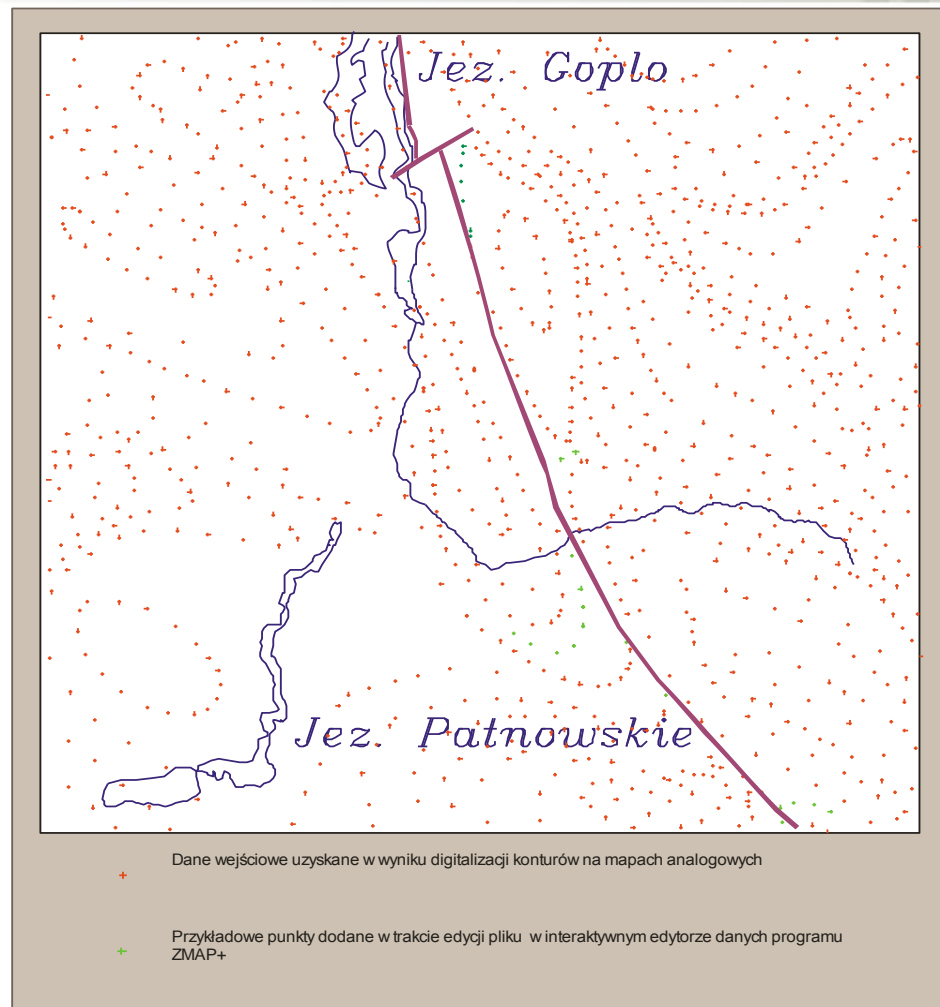

Rys.II.4. Dane sejsmiczne na tle regularnej siatki interpolacyjnej. Przykład danych rozmieszczonych wzdłuż trawersów

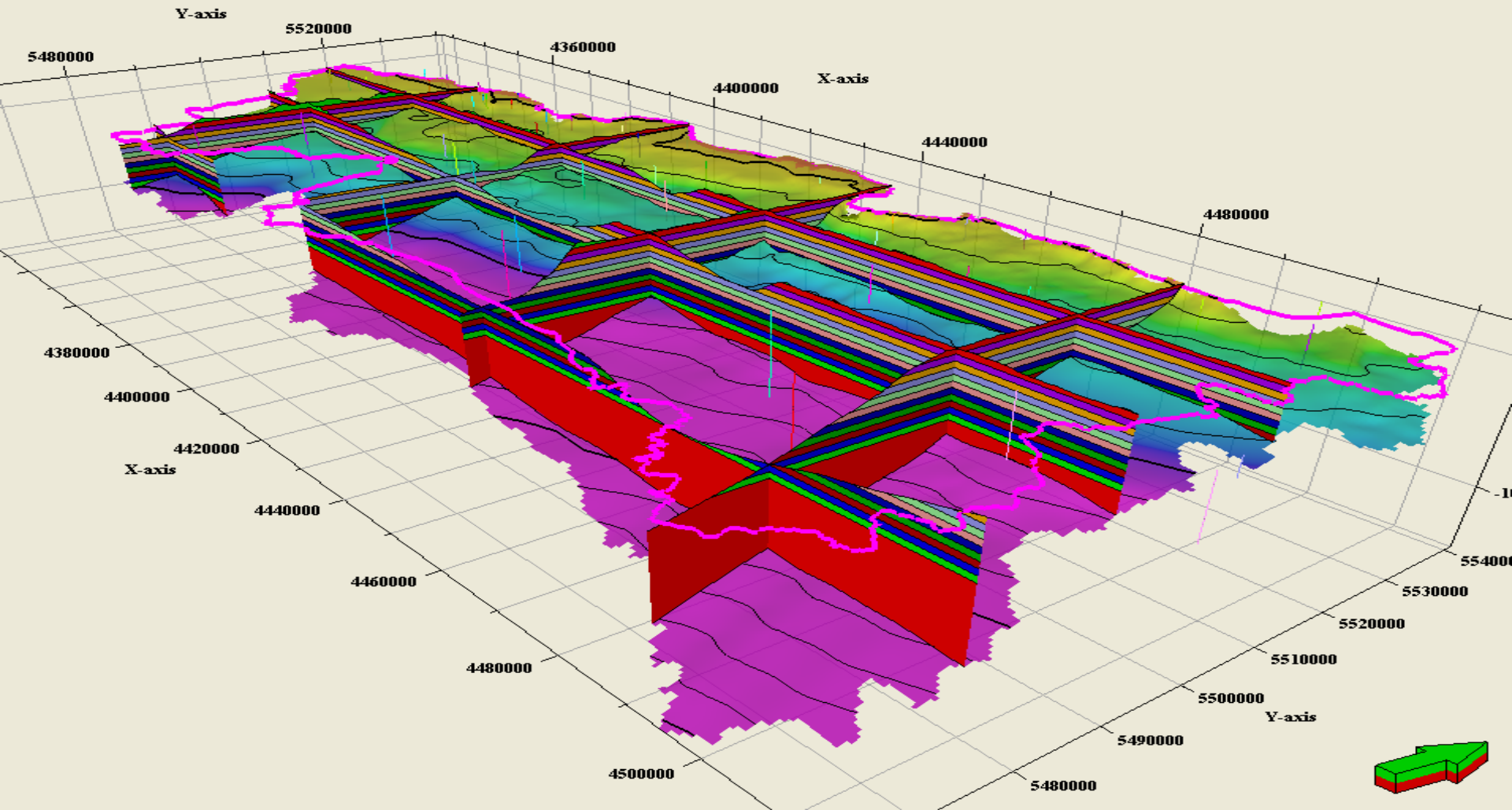

Mapy topograficzne i mapy względne (głównie strukturalne i miąższościowe)

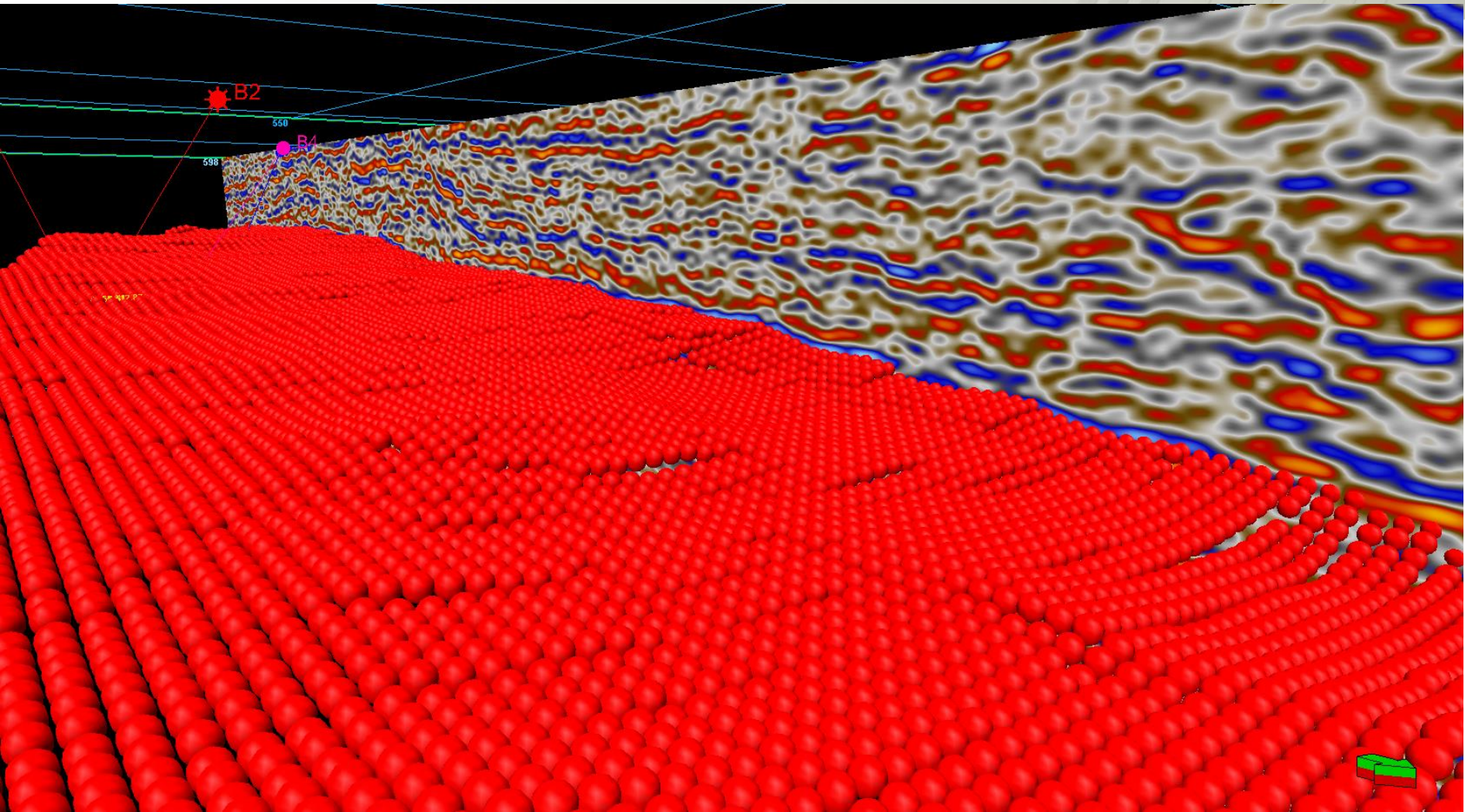
Rys.II.5 Rozkład cyfrowanych konturów (danych wejściowych) używanych do estymacji RSI.

Mapy topograficzne i mapy względne (głównie strukturalne i miąższościowe)

Przygotowanie danych wejściowych

Dane używane do opracowania przekrojów geologicznych i map wgłębnych muszą podlegać wszechstronnej weryfikacji obejmującej m.in.:

- a) Korektę i ujednoczenie współrzędnych wierceń (i/lub profili terenowych)
- b) Ujednoczenie stratygrafii profili wierceń
- c) W przypadku otworów kierunkowych (lub silnie skrzywionych) oraz w strefach silnie sfałdowanych i zuskokowanych przeliczenie miąższości i głębokości występowania granic stratygraficznych do miąższości rzeczywistych (lub wprowadzenie poprawek na krzywiznę otworu).
- d) Interpretację krzywych geofizycznych w profilach wierceń.
- e) Dowiązanie obrazu falowego sejsmiki refleksyjnej do profilu wiercenia.

Przygotowanie danych wejściowych

Nazwa otworu: SZCZEBRZESZYN - 1

Współrzędne geograficzne:

Fi: 51.5577157264112

La: 21.3725822433893

→ WERYFIKACJA
WSPÓŁRZĘDNYCH

Układ 1942/Odwzorowanie Gaussa-Krügera

Wsp-x: 5714300.   lub   5714300

Wsp-y: 4525840.   lub   4525840

Wsp-x15: 5733510.79   lub   5733510.79

Wsp-y15: 3941755.95   lub   3941755.95

Głębokość całkowita: 4100 m

Wysokość n.p.m.: 181.66

Przygotowanie danych wejściowych

Nazwa otworu: SZCZEBRZESZYN - 1

Współrzędne geograficzne:

Fi: 51.5577157264112

La: 21.3725822433893

Układ 1942/Odwzorowanie Gaussa-Krügera

Wsp-x: 5714300.	lub	5714300	→ Współrzędne dla centralnego południka	WERYFIKACJA
Wsp-y: 4525840.	lub	4525840		WSPÓLRZĘDNYCH
Wsp-x15: 5733510.79	lub	5733510.79	→ Współrzędne dla centralnego południka 15°	
Wsp-y15: 3941755.95	lub	3941755.95		

Głębokość całkowita: 4100 m

Wysokość n.p.m.: 181.66

Przygotowując dane do zestawienia przekroju należy sprawdzić współrzędne wierceń na mapie lokalizacyjnej, zweryfikować współrzędne uzyskane z baz danych i zadbać o zestawienie współrzędnych w jednym odwzorowaniu geograficznym. Wyżej zestawiono nagłówek profilu wiercenia wyeksportowanego z bazy danych PITAKA j. Widoczne są współrzędne geograficzne zapisane jako stopnie dziesiętne (Fi, Lambda) oraz współrzędne prostokątne płaskie w odwzorowaniu walcowym zwanym potocznie **Układ 1942**

UWAGA: w trakcie nanoszenia wierceń na mapę musimy pamiętać o zamianie współrzędnych X na Y. W zapisie geodezyjnym współrzędne X odpowiadają współrzędnym Y w zapisie kartograficznym (szerokości geograficznej)

WERYFIKACJA WSPÓŁRZĘDNYCH

- W Polsce istnieje kilka odwzorowań używanych do opracowania map topograficznych. Najczęściej wykorzystywane to:
  - Układ 1965
  - Układ 1942
  - Układ 1992
  - Układ 2000
- W regionalnej kartografii geologicznej obowiązujące od kilku lat odwzorowanie to tzw. Układ 1992. W poszukiwaniach naftowych mapy wgłębne są wykonywane w odwzorowaniu Gaussa –Krugera (układ 1942)

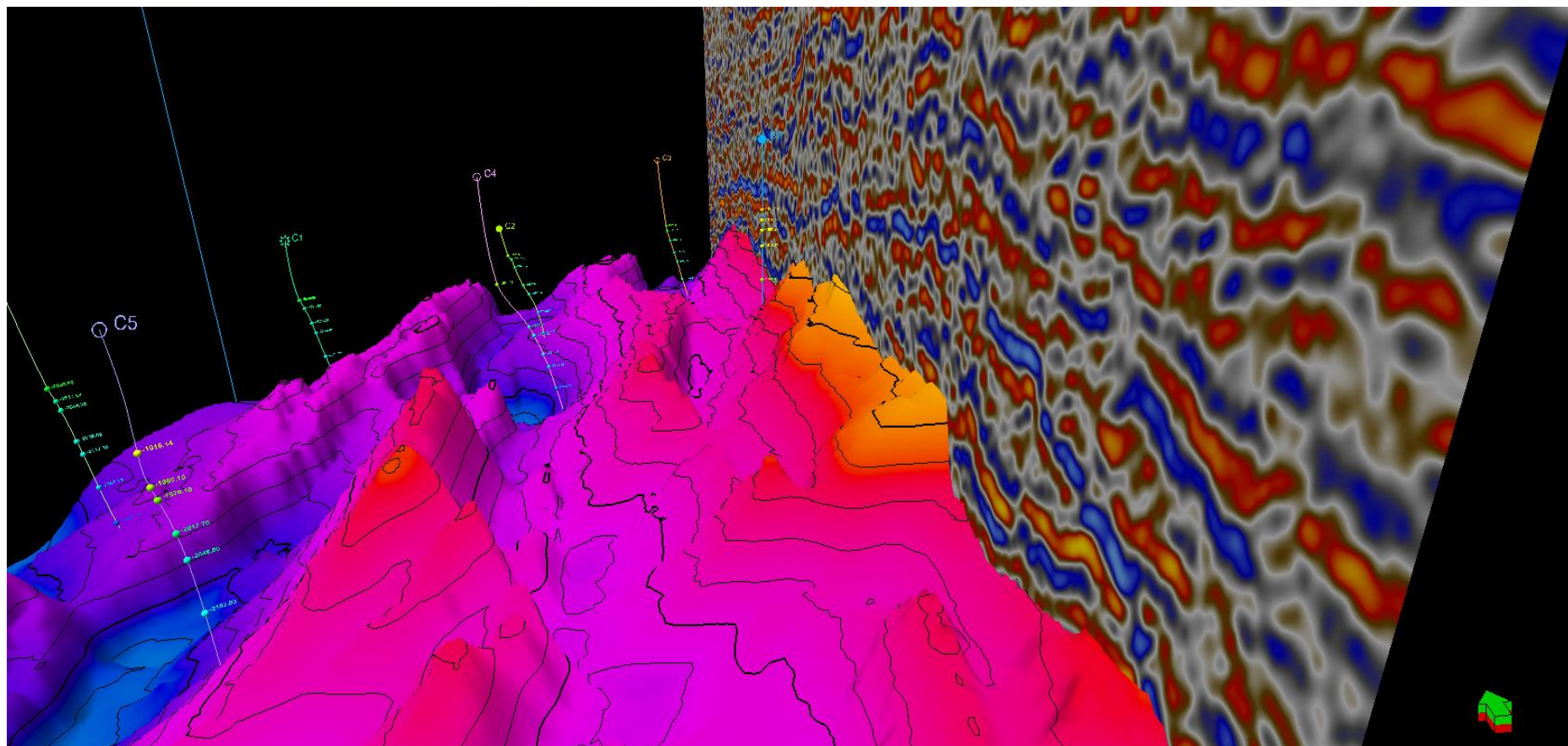

Przygotowanie danych wejściowych

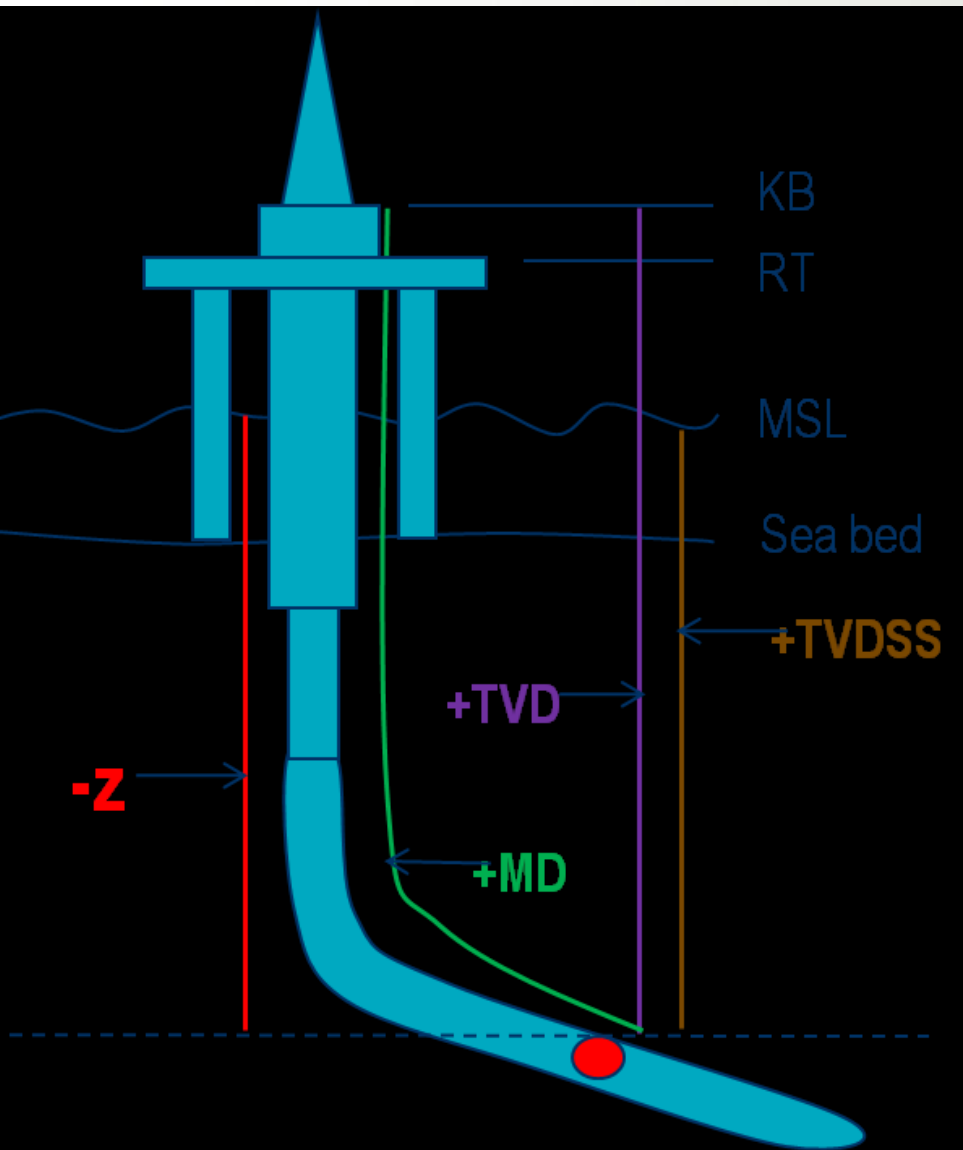
WERYFIKACJA I UJEDNOLICENIE WYDZIELEŃ STRATYGRAFICZNYCH

Str : 0250.0	Km 1	Mastrycht margle,wapienie
Spg : 0588.0	Km_ 1	Mastrycht margle,wapienie
Str : 0588.0	Kkp 1	Kampan wapienie
Spg : 0766.0	Kkp_ 1	Kampan wapienie
Str : 0766.0	Kst 1	Santon wapienie
Spg : 0903.0	Kst_ 1	Santon wapienie
Str : 0903.0	Kkn 1	Koniak wapienie
Spg : 0944.0	Kkn_ 1	Koniak wapienie
Str : 0944.0	Kt 1	Turon wapienie
Spg : 1032.0	Kt_ 1	Turon wapienie
Str : 1032.0	Kc 1	Cenoman wapienie
Spg : 1059.0	Kc_ 1	Cenoman wapienie
Str : 1059.0	Kal3 1	Alb grn piaskowce
Spg : 1061.5	Kal3_ 1	Alb grn piaskowce

Uporządkowanie Głębokosci

Głębokości

- **Z (Elevation)** - Elevation increases upwards and is normally measured from mean sea level (msl). Therefore, locations below sea level will be negative.
- **TVD (True Vertical Depth)** - True vertical depth is measured vertically from the data, usually the Kelly Bushing (Kb) of a borehole. As with all depth, it is always positive.
- **TVDSS (True Vertical Depth Sub-Sea)** - The same as TVD except that it is measured from mean sea level.
- **MD (Measured Depth)** - Depth along the borehole from the Kelly Bushing. A deviation survey for the borehole is required to convert this measurement to TVD or Z. As with all depth, it is always positive.

Profil krzywizny

Well trace spreadsheet for "B4"

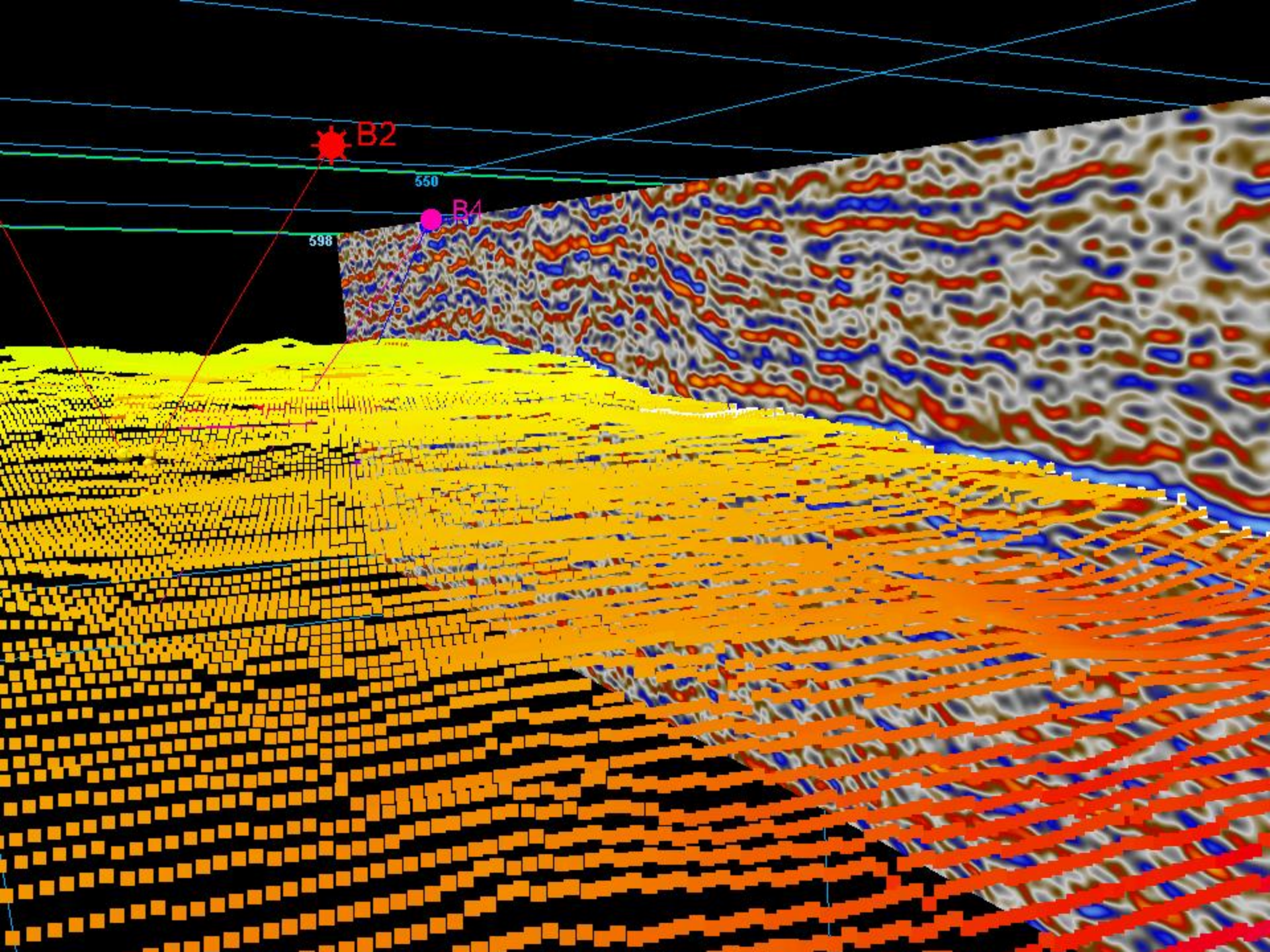
Interpolate values   Domain: Step:

Specify limit   Min: Max:

	X	Y	Z	MD	INCL	AZIM	AZIM (TN)	DX	DY	DX(TN)	DY(TN)	TVD
8251	458304.56	6784304.23	-2149.04	2754.16	56.32	137.50	137.50	686.67	-825.35	686.67	-825.35	2149.0
8252	458304.65	6784304.13	-2149.13	2754.31	56.32	137.50	137.50	686.76	-825.45	686.76	-825.45	2149.0
8253	458304.73	6784304.04	-2149.21	2754.46	56.32	137.50	137.50	686.84	-825.54	686.84	-825.54	2149.0
8254	458304.82	6784303.95	-2149.30	2754.61	56.32	137.50	137.50	686.93	-825.63	686.93	-825.63	2149.0
8255	458304.91	6784303.85	-2149.38	2754.77	56.32	137.50	137.50	687.01	-825.73	687.01	-825.73	2149.0
8256	458304.99	6784303.76	-2149.47	2754.92	56.32	137.50	137.50	687.10	-825.82	687.10	-825.82	2149.0
8257	458305.08	6784303.66	-2149.55	2755.07	56.32	137.50	137.50	687.19	-825.91	687.19	-825.91	2149.0
8258	458305.16	6784303.57	-2149.64	2755.22	56.32	137.50	137.50	687.27	-826.01	687.27	-826.01	2149.0
8259	458305.25	6784303.48	-2149.72	2755.38	56.32	137.50	137.50	687.36	-826.10	687.36	-826.10	2149.0
8260	458305.33	6784303.38	-2149.80	2755.53	56.32	137.50	137.50	687.44	-826.19	687.44	-826.19	2149.0
8261	458305.42	6784303.29	-2149.89	2755.68	56.32	137.50	137.50	687.53	-826.29	687.53	-826.29	2149.0
8262	458305.51	6784303.20	-2149.97	2755.83	56.32	137.50	137.50	687.61	-826.38	687.61	-826.38	2149.0
8263	458305.59	6784303.10	-2150.06	2755.99	56.32	137.50	137.50	687.70	-826.48	687.70	-826.48	2150.0
8264	458305.68	6784303.01	-2150.14	2756.14	56.32	137.50	137.50	687.79	-826.57	687.79	-826.57	2150.0
8265	458305.76	6784302.92	-2150.23	2756.29	56.32	137.50	137.50	687.87	-826.66	687.87	-826.66	2150.0
8266	458305.85	6784302.82	-2150.31	2756.44	56.32	137.50	137.50	687.96	-826.76	687.96	-826.76	2150.0
8267	458305.93	6784302.73	-2150.40	2756.59	56.32	137.50	137.50	688.04	-826.85	688.04	-826.85	2150.0
8268	458306.02	6784302.64	-2150.48	2756.75	56.32	137.50	137.50	688.13	-826.94	688.13	-826.94	2150.0

	Well identifier	Surface	X	Y	Z	MD	TWT Picked	TWT Auto	Geological age	TVT	TST	Interpreter	Observation number
14	A10	Base Cretaceous	457215.45	6782674.59	-1766.94	1858.55	1670.80	1670.80					
28	A10	Top Tarbert	457215.45	6782674.59	-1766.94	1858.55	1670.80	1670.80					
89	A10	Tarbert2	457215.45	6782674.59	-1766.94	1858.55		1670.80					
72	A10	Tarbert1	457215.47	6782674.59	-1766.96	1858.57		1670.80					
29	A10	Top Ness	457215.47	6782674.59	-1766.96	1858.57	1670.80	1670.80					
56	A10	Ness1	457227.91	6782672.42	-1781.81	1878.07		1690.89					
41	A10	Top Etive	457257.88	6782667.19	-1818.95	1926.08	1741.12	1741.12					
13	A15	Base Cretaceous	456654.69	6781527.76	-1855.49	1879.35							
27	A15	Top Tarbert	456654.69	6781527.76	-1855.49	1879.35							
84	A15	Tarbert2	456655.52	6781523.21	-1859.48	1885.48							
71	A15	Tarbert1	456658.36	6781508.10	-1872.67	1905.73							
30	A15	Top Ness	456660.79	6781495.48	-1883.62	1922.61						ebowden	
55	A15	Ness1	456670.41	6781443.45	-1928.86	1992.22							
42	A15	Top Etive	456680.96	6781381.59	-1982.09	2074.52							
12	A16	Base Cretaceous	456510.41	6784012.02	-1805.45	1805.45							
26	A16	Top Tarbert	456510.41	6784012.03	-1805.46	1805.47							
85	A16	Tarbert2	456511.30	6784019.69	-1812.51	1815.92							
73	A16	Tarbert1	456512.65	6784031.41	-1823.25	1831.87							
31	A16	Top Ness	456516.20	6784063.83	-1852.78	1875.86							
57	A16	Ness1	456520.69	6784107.96	-1894.14	1936.51							
43	A16	Top Etive	456526.10	6784157.48	-1943.59	2006.71							
11	B2	Base Cretaceous	458424.19	6785838.01	-1812.87	2012.93	1731.97	1732.13					
25	B2	Top Tarbert	458424.19	6785838.01	-1812.87	2012.93	1732.13	1732.13					
92	B2	Tarbert2	458428.93	6785838.51	-1816.94	2019.20		1744.47					
81	B2	Tarbert1	458442.82	6785839.99	-1828.82	2037.53		1780.51					
65	B2	Top Ness	458442.82	6785839.99	-1828.82	2037.53	1780.51	1780.51					
70	B2	Ness1	458442.82	6785839.99	-1828.82	2037.53		1780.51					
44	B2	Top Etive	458474.23	6785843.41	-1855.51	2078.90	1732.13	1732.13					
1	B4	Base Cretaceous	457920.31	6784738.68	-1783.84	2068.47	1701.53	1724.94					
24	B4	Top Tarbert	457920.31	6784736.68	-1783.84	2068.47	1701.53	1724.94					
97	B4	Tarbert2	457920.31	6784738.68	-1783.84	2068.47		1724.94					
83	B4	Tarbert1	457920.31	6784738.68	-1783.84	2068.47		1724.94					
32	B4	Top Ness	457920.31	6784738.68	-1783.84	2068.47	1701.53	1724.94					

Miąszość w odwiertach

miąszości

TVT = true vertical THICKNESS

TVDT - TRUE VERTICAL DEPTH THICKNESS

MLT - MEASURED LOG THICKNESS

TST - TRUE STRATIGRAPHIC THICKNESS

TVT może być wykorzystana do opracowania mapy miąszości pozornej (isochore map)

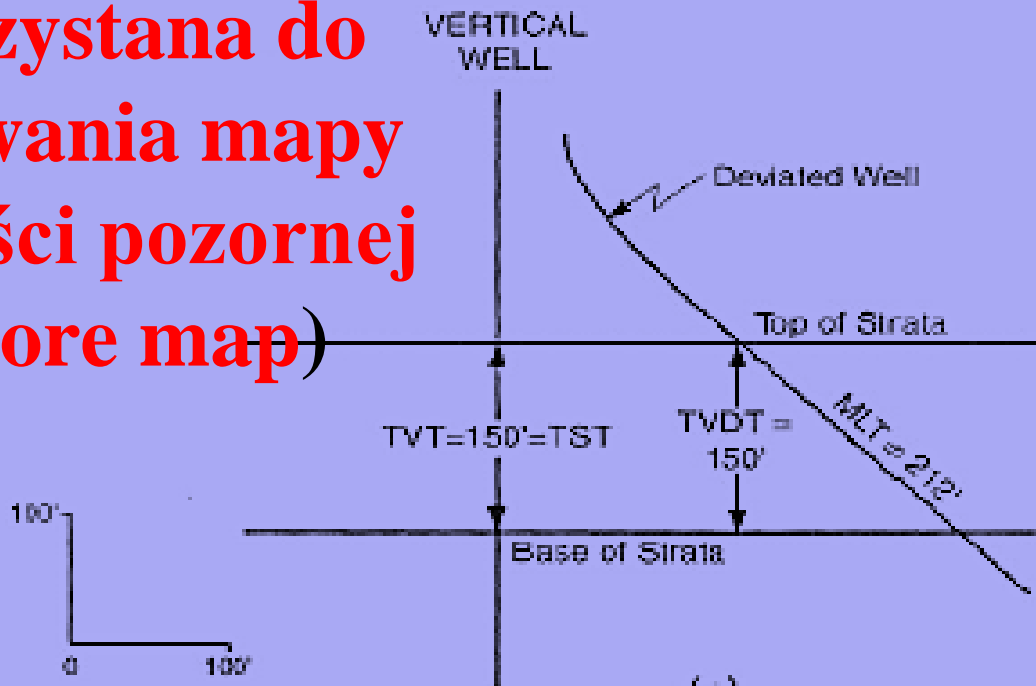

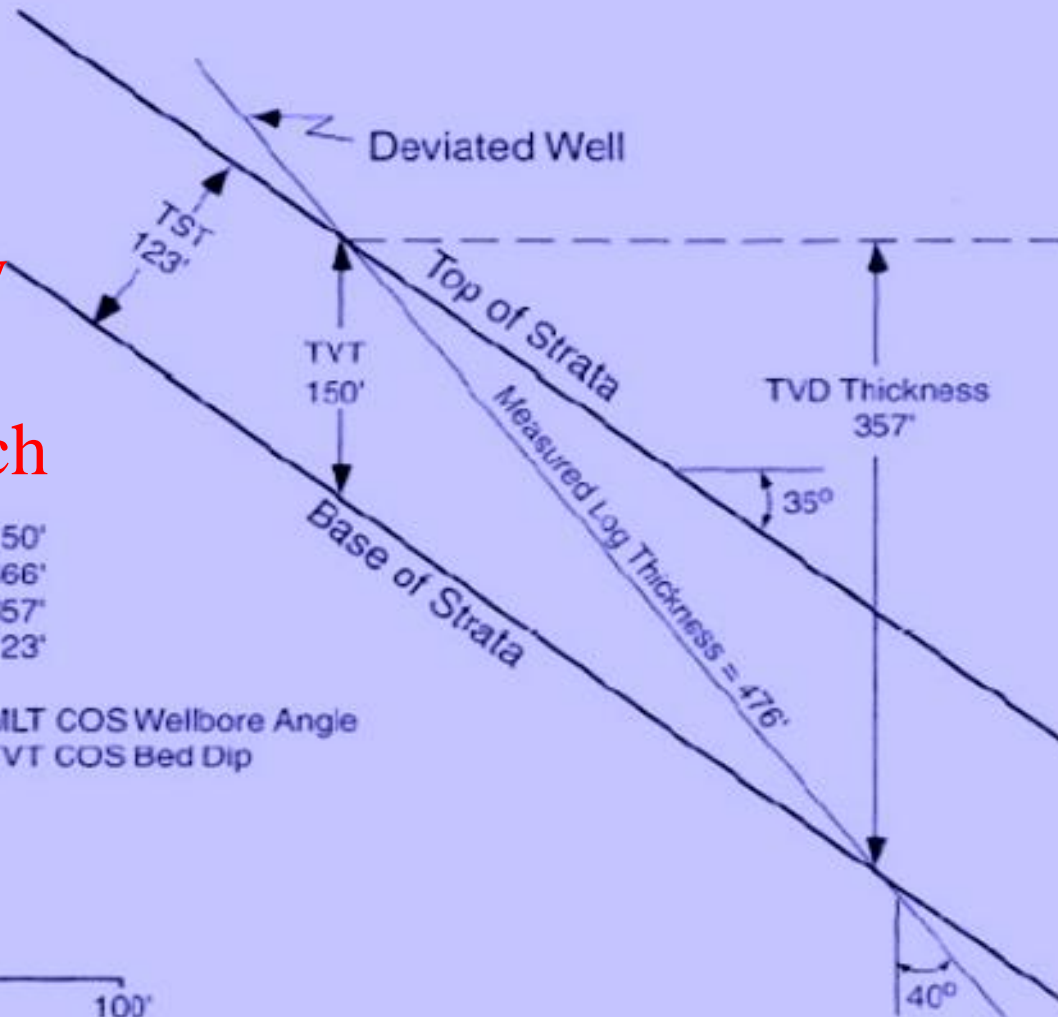
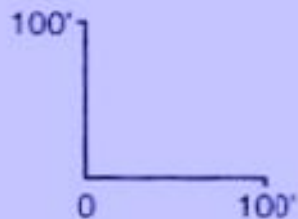
FIGURE 2.4: The TVDT, TVT, and TST calculated from a deviated well have the same value when the beds are horizontal.

Przygotowanie danych wejściowych

TST może być wykorzystana do opracowania mapy miąższości rzeczywistej (isopach map)

TVT = 150'
 MLT = 466'
 TVDT = 357'
 TST = 123'

$TVDT = MLT \cos \text{Wellbore Angle}$
 $TST = TVT \cos \text{Bed Dip}$

Przygotowanie danych wejściowych

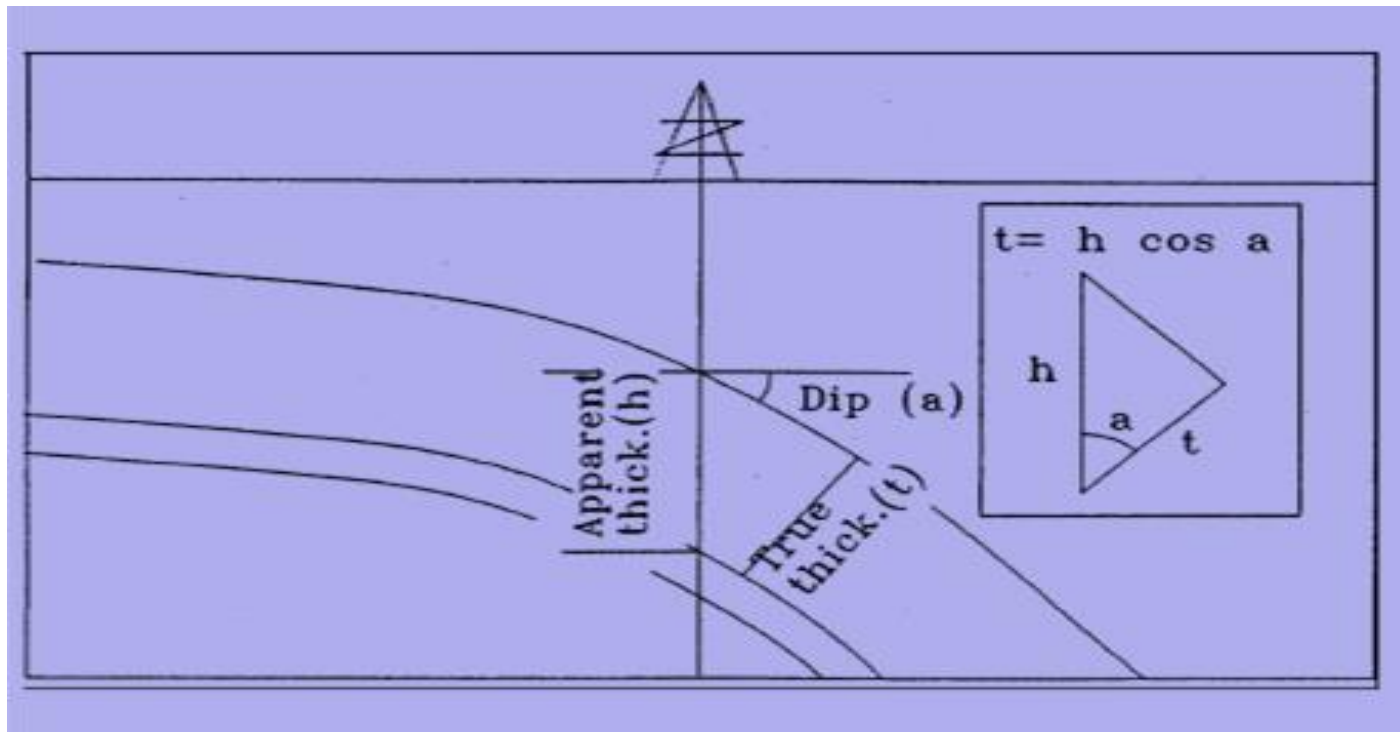
Przeliczenie miąższości przewierczanych na rzeczywiste (stratygraficzne):

$$m_r = \cos\alpha \cdot m_a$$

m_a = miąższość pozorna (h)

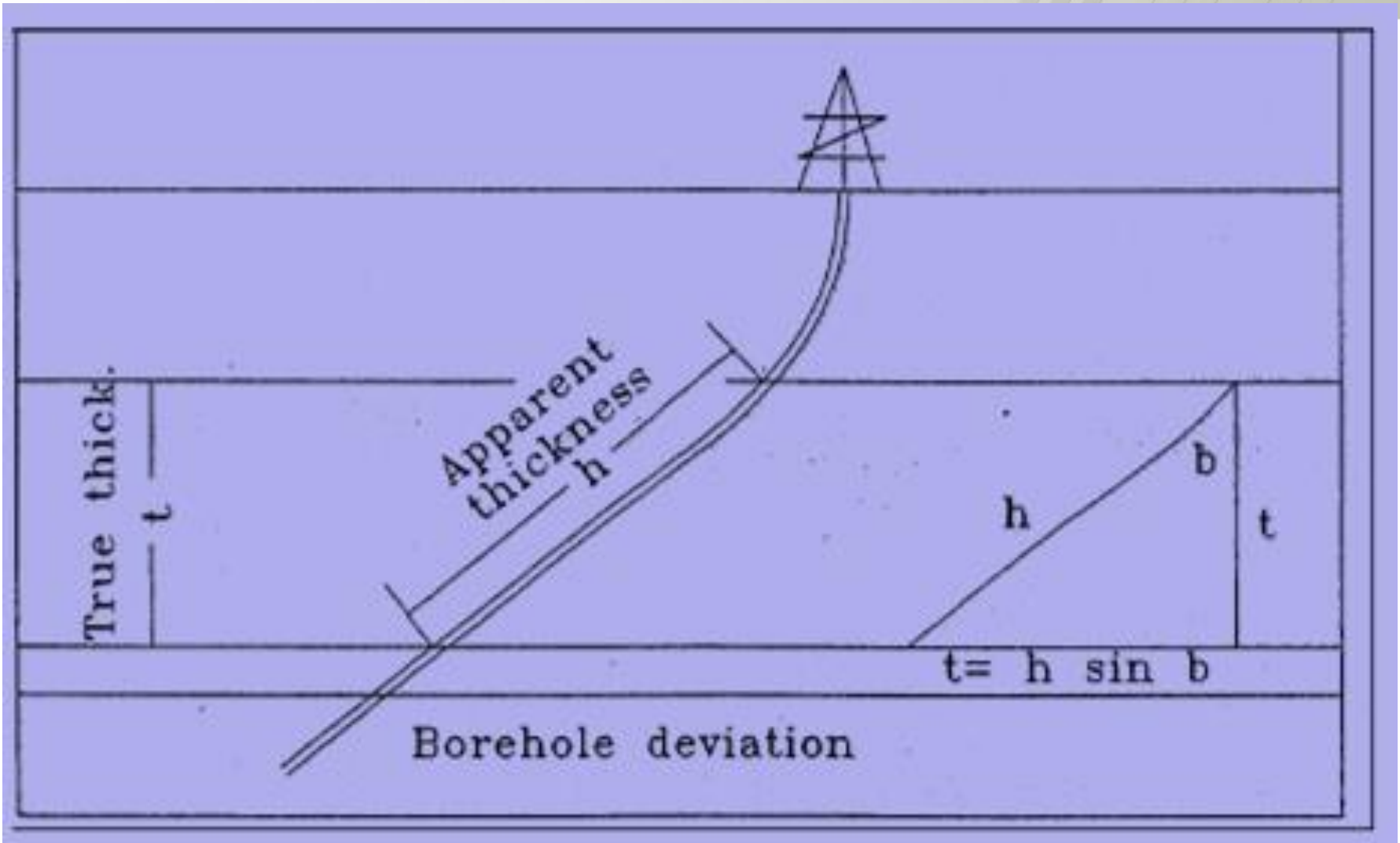
m_r = miąższość rzeczywista (t)

$\cos\alpha$ = kąt upadu warstw (a)

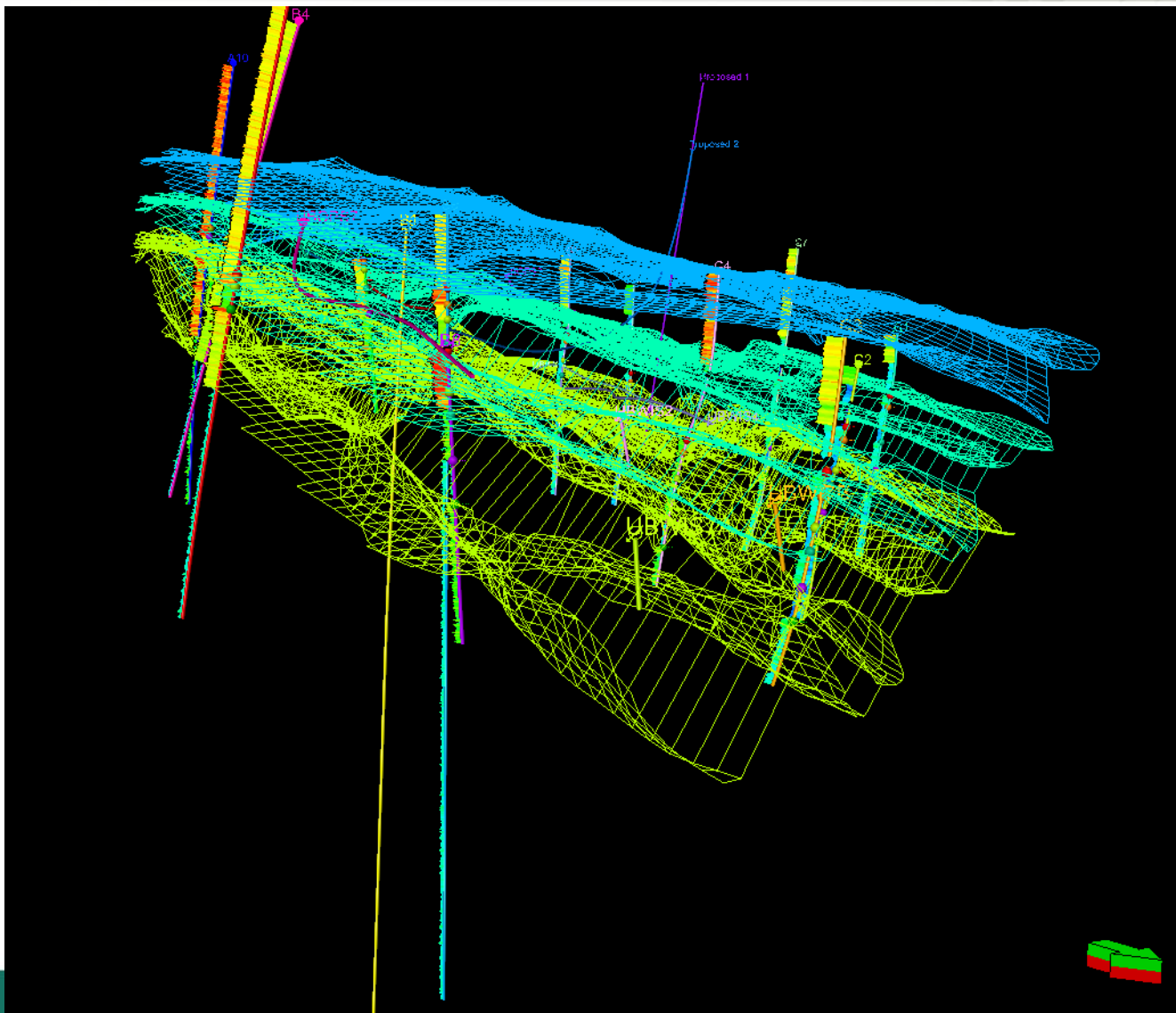

Uwzględnianie krzywizny otworu

Przygotowanie danych wejściowych – Interpretacja krzywych

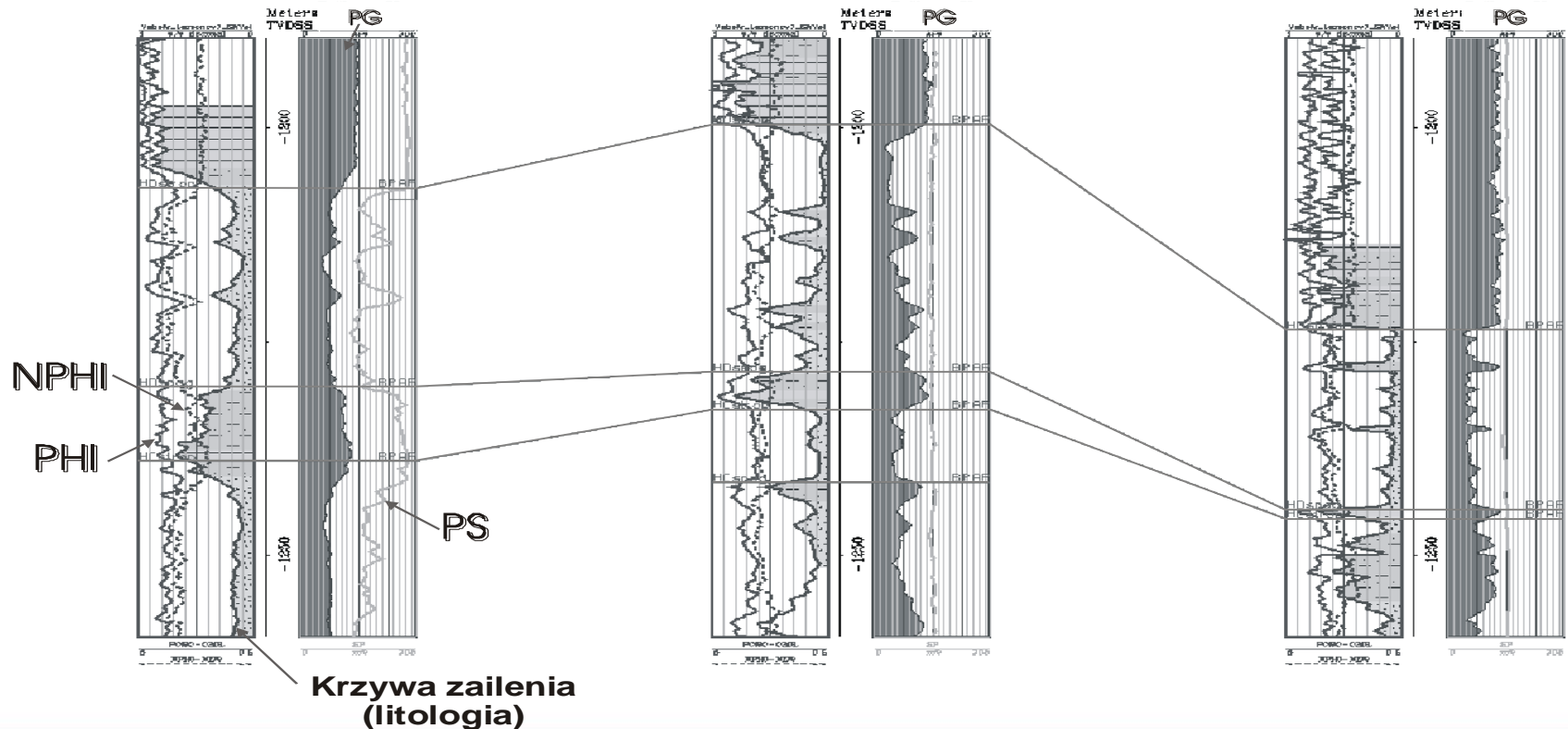

AGH

Przygotowanie danych wejściowych

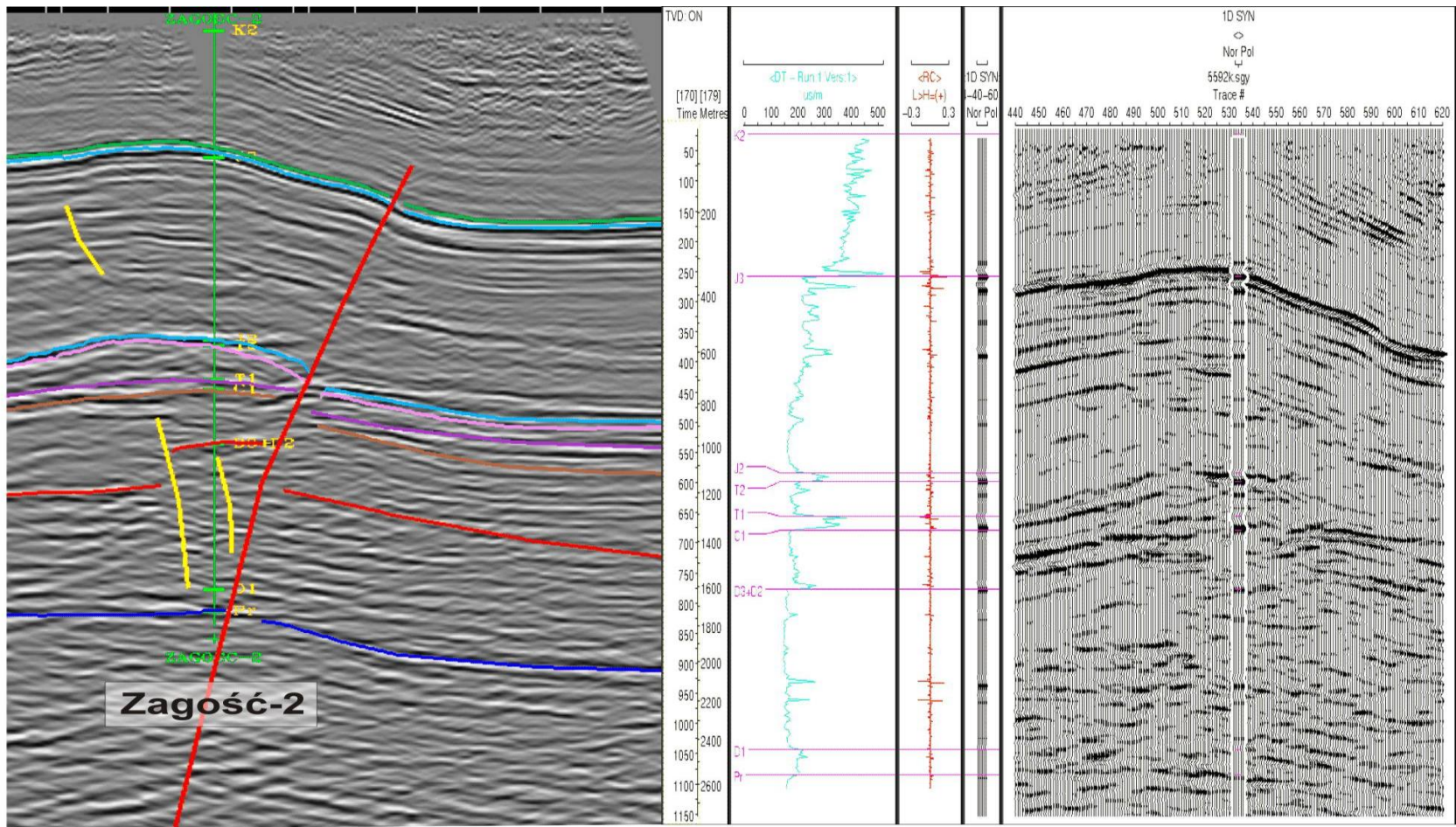
W przypadku przekrojów stratygraficznych opartych na interpretacji geofizyki wiertniczej, pod pojęciem przygotowanie danych będziemy rozumieli odpowiednią wizualizację krzywych, w profilach wierceń, czy też głębiej interpretacje litologiczno-złożową krzywych (tzn. interpretację zmienności litologicznej przewiercanych kompleksów (zailenia, zapiaszczenia i udziału węglanów itp., interpretację porowatości (PHI i nasycenia przestrzeni porowej węglowodorami. Odpowiednie zestawienie krzywych w profilach wierceń umożliwia korelację kompleksów genetycznych czy też kompleksów zbiornikowych i uszczelniających.

Przygotowanie danych

Dowiązanie sejsmiki do obrazu falowego- sejsmogram syntetyczny

Rys.5.2. A) Korelacja otworowo-sejsmiczna profilu 5-5-92K i odwiertu Zagość-2. B) Sejsmogram syntetyczny odwiertu Zagość-2

Ujednoczenie poziomu odniesienia

- w przypadku przekrojów strukturalnych poziomem odniesienia najczęściej jest POZIOM MORZA
- w przypadku przekrojów stratygraficznych (korelacji) i – znacznie rzadziej – przekrojów strukturalnych poziomem odniesienia interpretacji bywają regionalnie śledzone POZIOMY
- IZOCHRONICZNE (przekrój paleostrukturalny/paleotektoniczny)
- profile sejsmiki refleksyjnej mają na ogół poziomy odniesienia dostosowane do wykształcenia morfologii w badanym rejonie (np.. obrzeżenie Gór Świętokrzyskich 210 m n.p.m., zapadlisko przedkarpackie 170 m n.p.m.)
- jeżeli opracowany przekrój geologiczny ma inny poziom odniesienia niż poziom morza, należy to uwypuklić w objaśnieniach

Przekroje przewyższone

- krótkie przekroje strukturalne, rozpoznające płytką budowę geologiczną w obszarach o stosunkowo zrównoważonych miąższościach przedstawianych warstw – mogą być NIEPRZEWYŻSZONE
- regionalne przekroje strukturalne rozpoznające głęboko położone warstwy – powinny być PRZEWYŻSZONE
- korelacje międzyotworowe [przekroje stratygraficzne] – na ogół muszą być PRZEWYŻSZONE

ZALETY

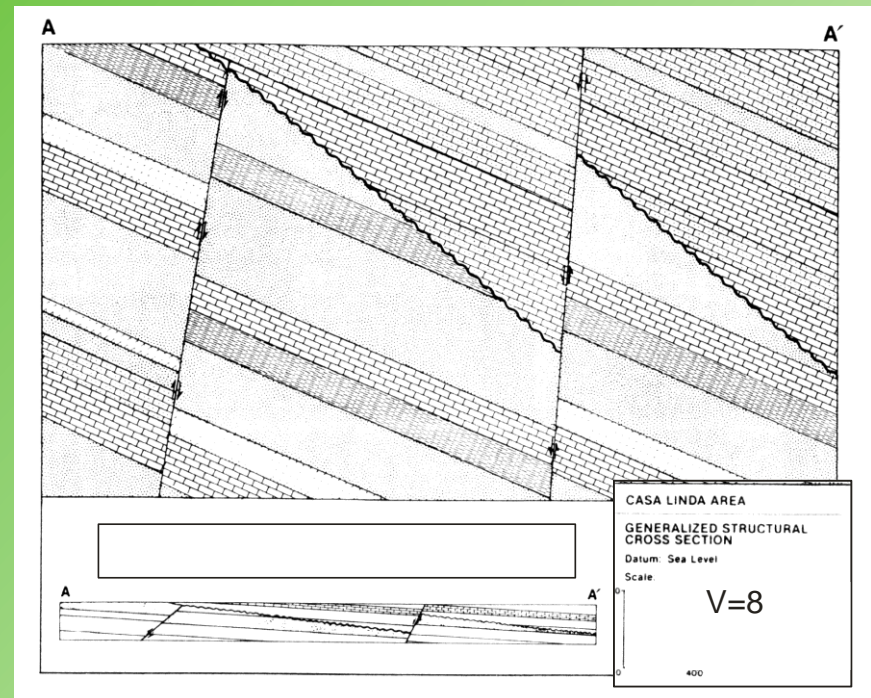
- możliwość wprowadzenia szczegółowego podziału stratygraficznego (większa precyzja interpretacji)
- zwiększenie czytelności krzywych geofizyki wiertniczej (większa precyzja interpretacji)
- lepsza czytelność skomplikowanej budowy geologicznej

Przekroje przewyższone

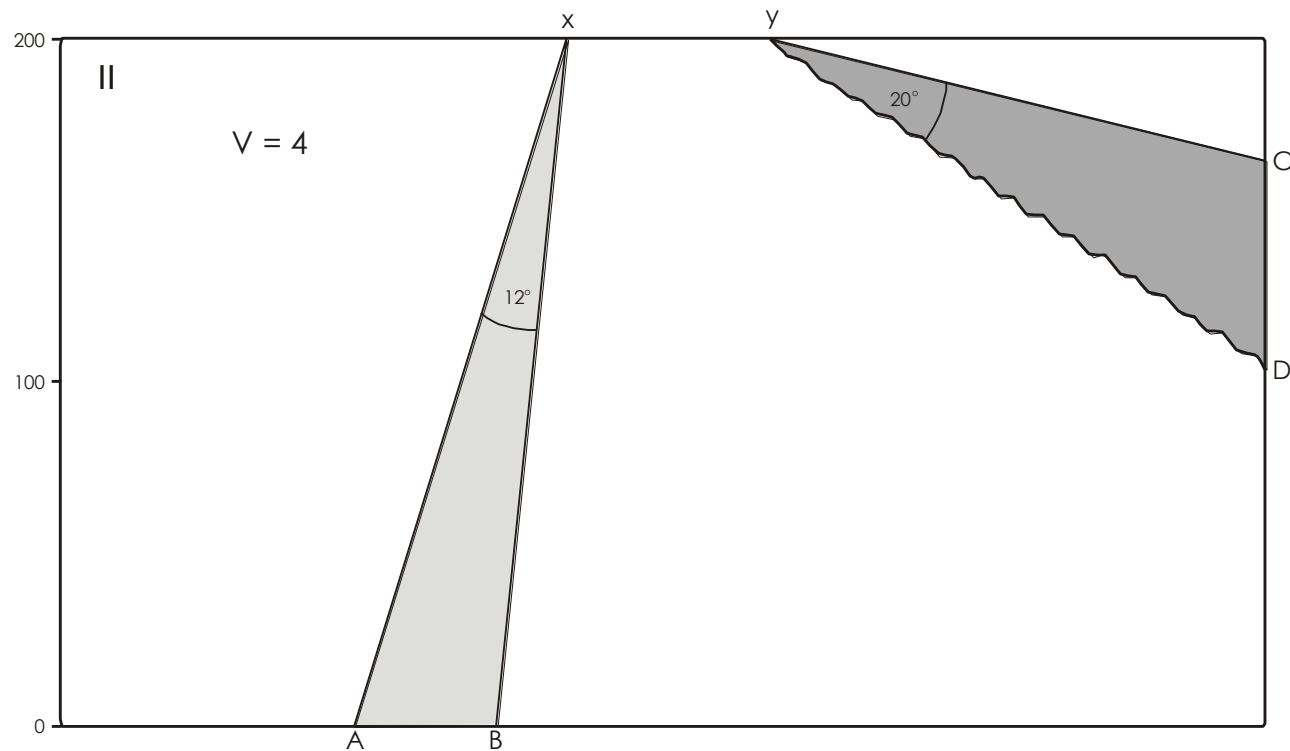
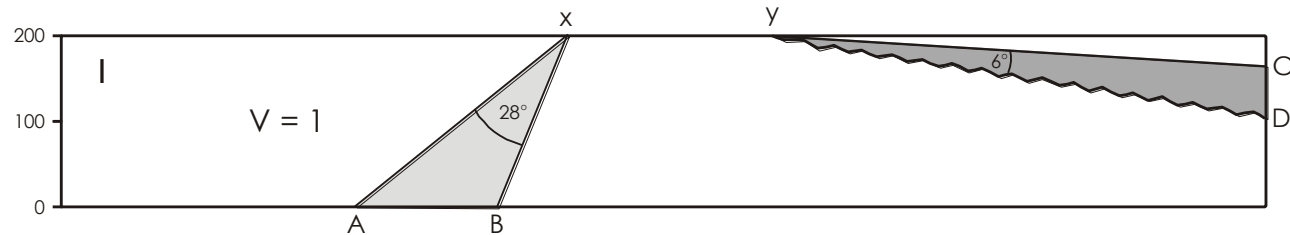
W wyniku wprowadzenia przewyższenia przekroju następuje zaburzenie stosunków geometrycznych przedstawianego obszaru:

- kątów upadu warstw
- kątów zapadania dyslokacji
- miąższości przedstawianych warstw i odległości pomiędzy elementami strukturalnymi

PORÓWNANIE PRZEKROJÓW PRZEWYŻSZONEGO (góra)
i NIEPRZEWYŻSZONEGO (dół - w ramce)

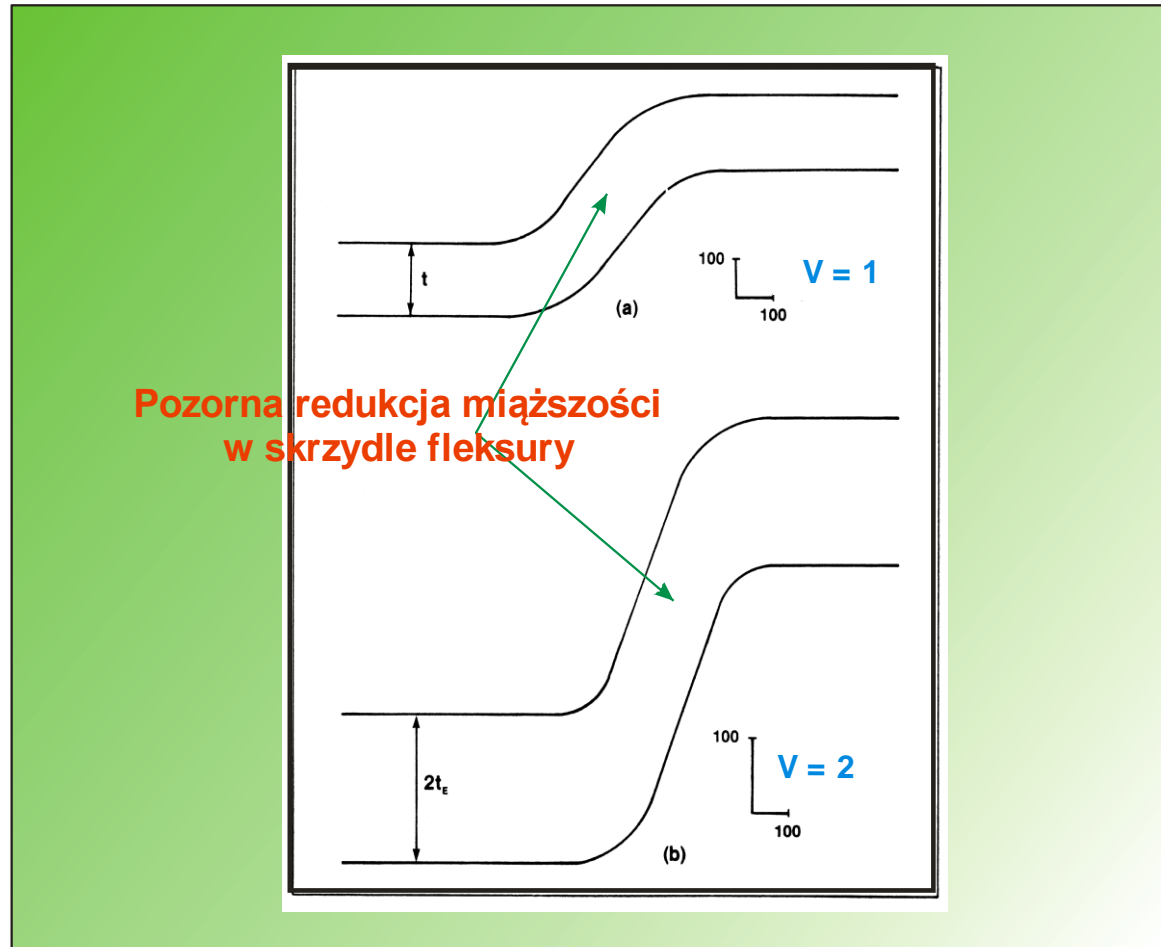

Przekroje przewyższone - przykład zmiany stosunków kątowych

Przekroje przewyższone - pozorny spadek miąższości na skrzydle fleksury

Przekroje przewyższone

W trakcie interpretacji przewyższonych przekrojów geologicznych należy brać pod uwagę wymienione czynniki wprowadzając korektę

Przeliczenie kątów upadu w przypadku przewyższenia przekroju

$$\operatorname{tg}\delta = \operatorname{tg}\delta_a/V$$

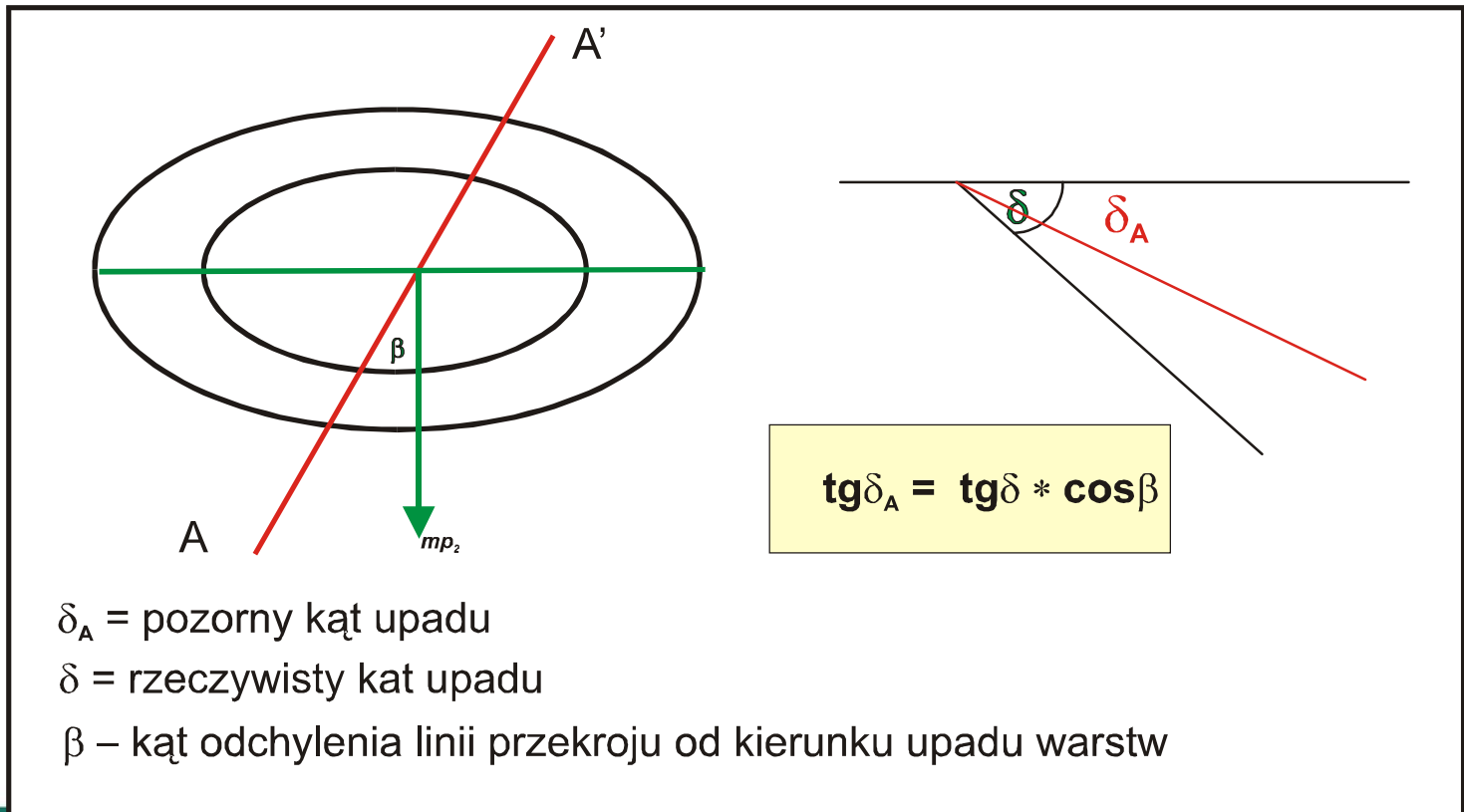
δ = rzeczywisty kąt upadu
przewyższenia

δ_a = pozorny kąt upadu

V - współczynnik

Czynniki wpływające na zaburzenie geometrii przekrojów

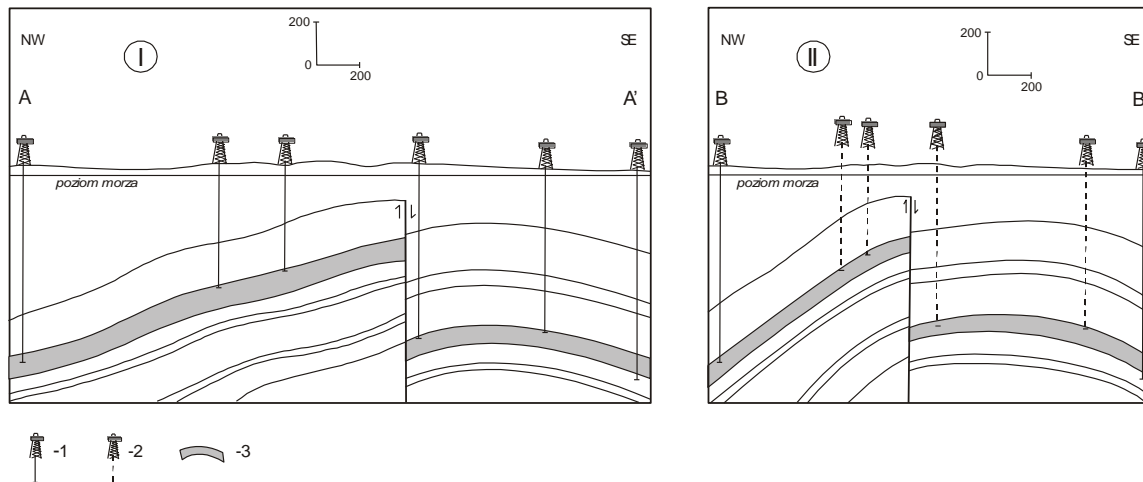
Odchylenie linii przekrojowej od kierunku upadu warstw (powoduje wydłużenie i „spłaszczenie” struktury). Uważa się, że zafałszowania te można uznać za nieistotne jeśli kąt pomiędzy linią przekroju, a kierunkiem upadu warstw jest mniejszy niż 5°

Czynniki wpływające na zaburzenie geometrii przekrojów

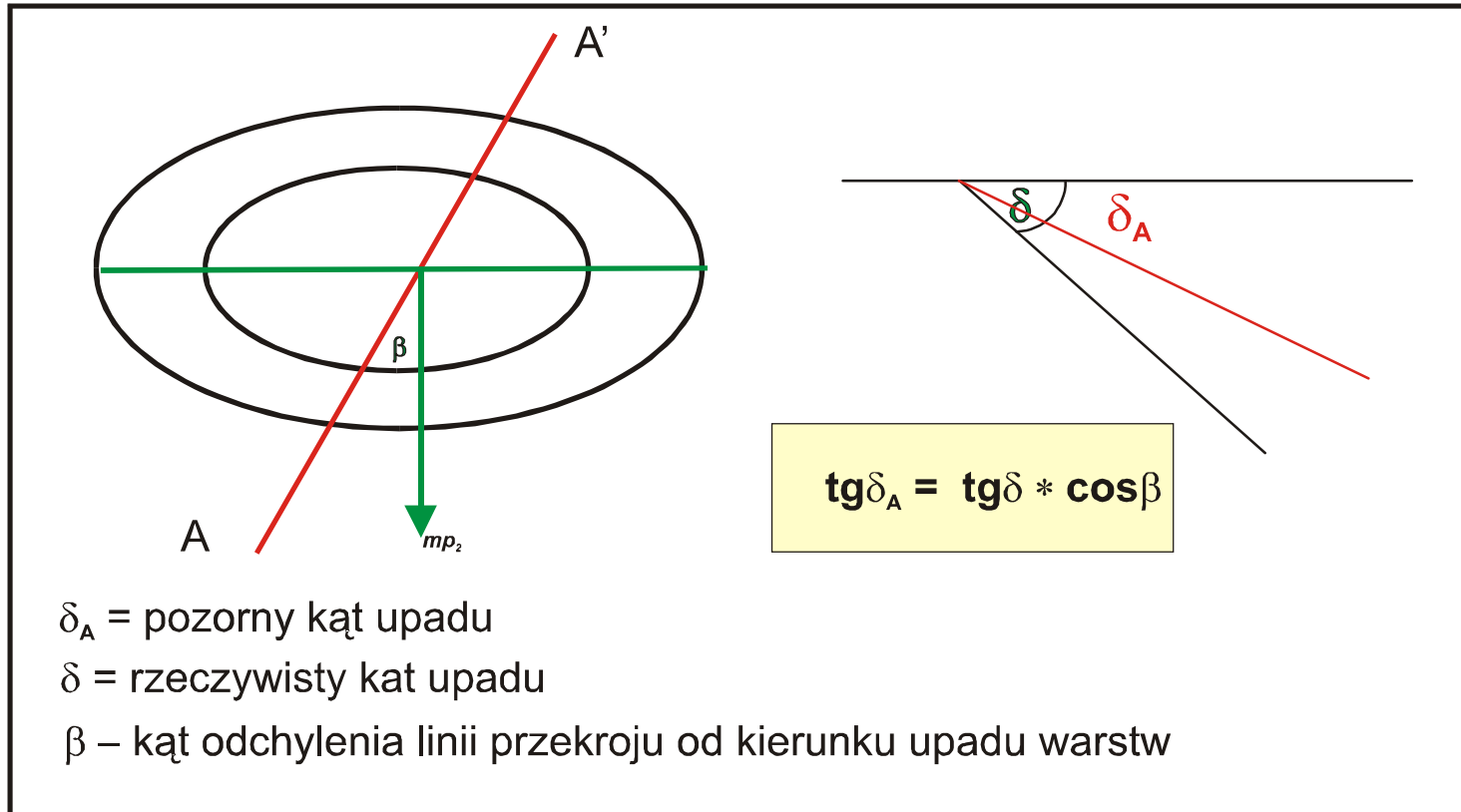
Wyznaczenie przekroju przebiegającego przez wiercenia, wzdłuż linii łamanej powoduje zwiększenie rozmiaru (długości) struktury, poważne zniekształcenie stosunków kątów, a także powstawanie nieistniejących struktur niższego rzędu

I – przekrój biegnący przez odwierty, wzdłuż linii łamanej
 II- przekrój prostoliniowy poprowadzony wzdłuż linii maksymalnego upadu warstw

Zaburzenie geometrii struktur dla skośne do osi struktur

Uważa się, że zafałszowania te można uznać za nieistotne jeśli kąt pomiędzy linią przekroju, a kierunkiem upadu warstw jest mniejszy niż 5°

Wynik ujednoczenia danych stratygraficznych

